

Arina Damian

Limba și literatura română

pentru clasa a **III**-a
caiet de lucru

- exerciții de comunicare
- exerciții de vocabular
- exerciții de lectură
- noțiuni teoretice
- metode moderne interactive de învățare

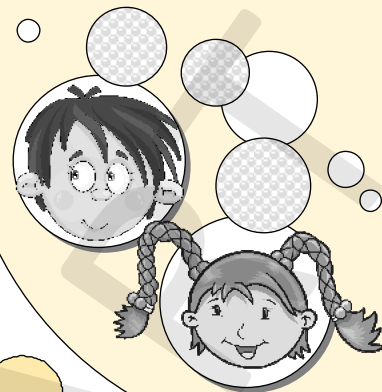
NUME și PRENUME:

CLASA:

editura ELICART

I

ORTOGRAFIE ȘI PUNCTUAȚIE

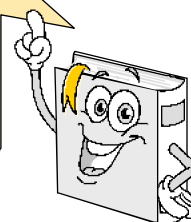
1

PROPOZIȚIA ȘI TEXTUL

REȚINE!

Propoziția este o comunicare **spusă (orală)** sau **scrisă**. Primul cuvânt din propoziție se scrie întotdeauna cu **literă mare**.

Mai multe propoziții legate prin înțeles alcătuiesc un **text**. Orice text are un **titlu**, care se scrie cu literă inițială mare, în partea de sus a textului, la mijloc. Când se începe o idee nouă în text, se scrie cu **alineat**.

1 Completează enunțurile:

- Propoziția este _____.
- O propoziție este alcătuită din _____.
- Primul cuvânt din propoziție se scrie întotdeauna cu _____.
- Mai multe propoziții legate între ele prin înțeles formează un _____.

2 Care din grupurile de cuvinte de mai jos sunt propoziții?

- ☐ vapoare pășari
☐ Școlarul învață.

- ☐ Ion Creangă
☐ Pomii înmuguresc.

3 Unește propoziția cu numărul care arată din câte cuvinte este alcătuită:

- Vântul mișcă frunzele arămii ale copacilor.
- Animalele pădurii se pregătesc pentru iernat.
- Găinile ciugulesc boabele de grâu.
- Nori cenușii întunecă orizontul.

4

6

5

4 Alcătuiește o propoziție din 6 cuvinte despre „ploaie”.

5 Alcătuiește o propoziție în care primul cuvânt să fie „Marcel” și al treilea cuvânt să fie „revista”.

6 Alcătuiește o propoziție în care ultimul cuvânt să fie „interesante”.

7 Reconstituie proverbele și reține-le!

• brățară, aur, meseria, de, este.

• merge, de, apă, ulciorul, nu, ori, multe, la.

• aduce, dulce, mult, vorba.

• de, bună, dimineață, se, ziua, cunoaște.

8 Transcrie corect propozițiile de mai jos:

• apele râului curg liniștite la vale.

• Castele de nisip au fost luate de valurile mării.

9 Citește cu atenție textul de mai jos:

Amintiri din vacanță

— Am petrecut o vacanță atât de interesantă! le spune Matei colegilor.

Toți elevii s-au adunat în curtea școlii pentru deschiderea unui nou an școlar. Sunt nerăbdători să descopere lucruri noi împreună cu doamna învățătoare. Dar doresc să-și povestească și aventurile din vacanță. Așa că se strâng toți în jurul lui Matei.

— Ia spune! Ce ai făcut?

— Cel mai mult mi-a plăcut în tabără la munte. Cabana în care am stat era în mijlocul pădurii, lângă o peșteră. Am cercetat peștera de mai multe ori cu prietenii mei și am găsit aici...

— Copii, e timpul să fiți atenți! Începe festivitatea! se aude vocea doamnei învățătoare.

Toți se așază frumos în rând. Dar așteaptă cu nerăbdare prima recreație!

a) Răspunde la următoarele întrebări:

• Care este titlul textului?

• Unde se află copiii?

- Cine a petrecut o vacanță interesantă?

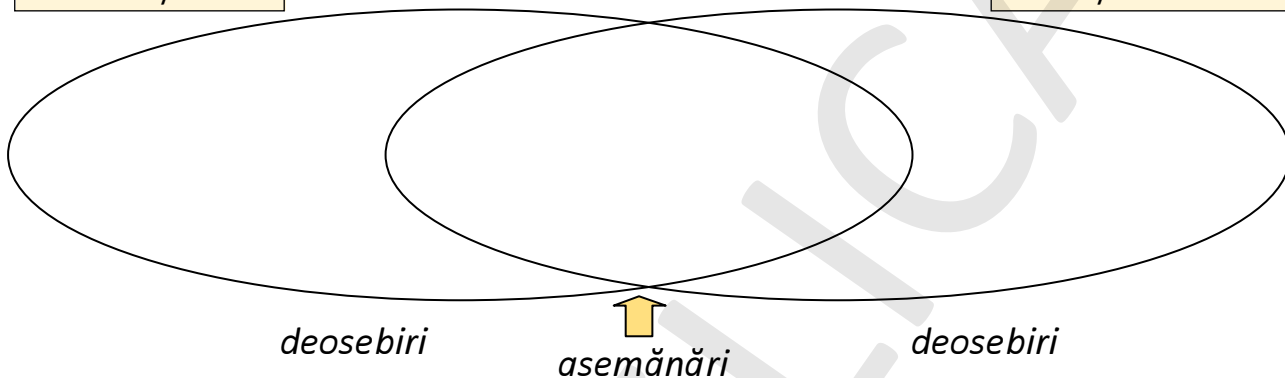

b) Găsește un alt titlu pentru textul citit și justifică alegerea ta.

c) Compară vacanța ta cu cea a lui Matei.

vacanța ta

vacanța lui Matei

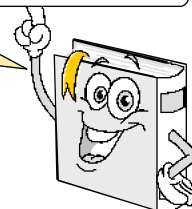
2

SEMNELE DE PUNCTUAȚIE

Semnele de punctuație sunt:

- punctul (.)
- virgula (,)
- semnul (?)
- două puncte (:)
- semnul exclamării (!)
- linia de dialog (—)

Să ne amintim!

1 Completează enunțurile cu informațiile necesare, apoi alcătuiește propoziții conform exemplurilor.

- La sfârșitul unei propoziții care exprimă o constatare se pune _____.

Exemplu: În clasă este liniște.

➔ **Exemplul tău:** _____

- Semnul întrebării se folosește la sfârșitul unei propoziții _____.

Exemplu: Cine a rezolvat problema propusă?

➔ **Exemplul tău:** _____

- Semnul exclamării se pune la sfârșitul unei propoziții care exprimă un ordin, un salut, _____.

Exemple: • — Termină-ți temele! • — Bună ziua, doamna învățătoare!

➔ **Exemplul tău:** _____

- Punem virgulă între cuvintele unei _____ .

Exemplu: Privesc cu bucurie pomii, florile, iarba, păsările, cerul și soarele primăverii.

➔ **Exemplul tău:** _____

- Pentru a despărți un cuvânt care exprimă o strigare de restul propoziției folosim _____ .

Exemplu: Ștefan, pe unde ai umblat toată ziua?

➔ **Exemplul tău:** _____

- Folosim virgula pentru a despărți o explicație de restul _____ .

Exemplu: Iarna, ultima fiică a anului, aduce multe bucurii copiilor.

➔ **Exemplul tău:** _____

- Pentru a anunța că urmează vorbirea directă a unei persoane punem _____ .

Exemplu: Supărată, mama spuse:
— Nu cred că ai procedat corect!

➔ **Exemplul tău:** _____

- Înaintea unei enumerări putem folosi _____ .

Exemplu: La bibliotecă găsim: atlase, dicționare, enciclopedii și multe alte cărți.

➔ **Exemplul tău:** _____

- Linia de dialog se folosește pentru a arăta _____ .

Exemplu: — Când vom pleca în excursie?

➔ **Exemplul tău:** _____

2 Completează textul cu semnele de punctuație potrivite. Găsește titlul potrivit.

Florin ☐ Gina ☐ Irina și sora sa ☐ Marina ☐ au plecat în pădure să culeagă
ghiocei ☐

☐ Ce mult mă bucur că a sosit primăvara ☐

☐ Și mie-mi pare bine ☐ S-au petrecut multe schimbări în natură ☐ e mai cald ☐

păsărelele se aud ciripind ☐ pomii au înverzit și animalele au ieșit la aer ☐

☐ Dar oare florile și-au scos căpșoarele din pământ ☐ întrebă Irina ☐

Florin îi răspunse repede ☐

☐ Sigur ☐ Uite acolo ☐ lângă stejar ☐ un pâlc de ghiocei ☐

☐ Sunt atât de frumoși ☐

☐ Mamele noastre se vor bucura să-i primească ☐

II

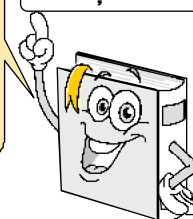
FONETICĂ ȘI VOCABULAR

1

SUNETUL ȘI LITERA. VOCALE ȘI CONSOANE

Sunetul este partea cea mai mică a unui cuvânt care se aude și se rostește. Reprezentarea grafică a sunetului este **litera**. Literele se scriu și se citesc. Ele pot fi mari și mici, de mână sau de tipar. Totalitatea literelor așezate într-o anumită ordine formează **alfabetul**. Alfabetul limbii române are **31 de litere**, dintre care o parte sunt **vocale** (a, e, i, o, u, ă, â, î) și restul **consoane**.

REȚINE!

1 Așază în coloane cuvintele de mai jos:

alfabet, miere, nai, lapte, elefant, Oana, ulei, fluturi, Victor, ispită, înghețată, dulap.

cuvinte care încep cu o vocală	cuvinte care încep cu o consoană

2 Scrie cinci cuvinte care să înceapă și să se termine cu vocale.

înghețată, _____

3 Scrie cinci cuvinte care să înceapă și să se termine cu consoane:

lup, _____

4 Scrie și tu câte două cuvinte formate din:

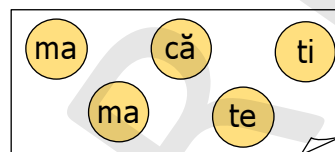
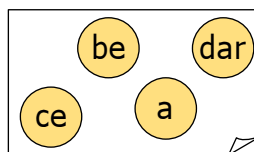
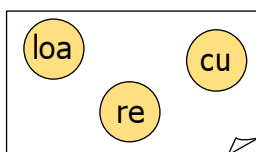
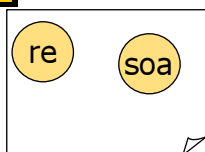
- 2 litere: an, _____ ;
- 3 litere: cal, _____ ;
- 4 litere: mare, _____ ;
- 5 litere: lapte, _____ ;
- 6 litere: școală, _____ ;
- 7 litere: alfabet, _____ ;
- 8 litere: ghiozdan, _____ .

5 Scrie 15 cuvinte (diferite) care să înceapă cu ultima literă a cuvântului anterior.

elev → vis → soare → _____

2 SILABA

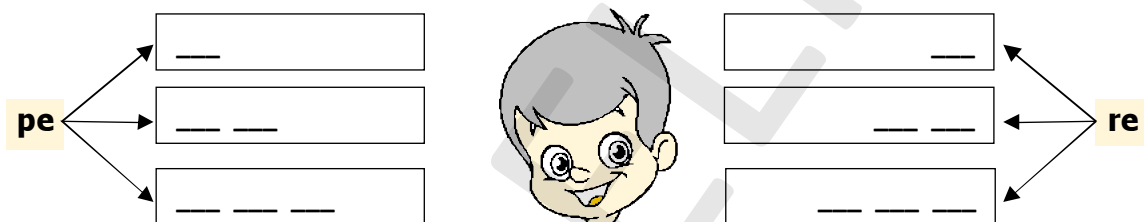
1 Aranjează silabele pentru a forma cuvinte:

2 Formează cât mai multe cuvinte din silabele de pe norișori.

3 Adaugă silabe pentru a forma cuvinte:

4 Scrie câte trei cuvinte care să aibă tot atâtea silabe cât cuvântul dat:

cascadă: _____

marmeladă: _____

5 Transcrie strofa următoare despărțind fiecare cuvânt în silabe.

„Nu e soare, dar e bine,
Și pe râu e numai fum,
Vântu-i liniștit acum,
Dar năvalnic vuiet vine
De pe drum.”
(Iarna pe uliță de George Coșbuc)

6 Scrie cuvinte în care silaba dată să se găsească la începutul cuvântului, în interior și la sfârșit:

MODEL

(re) → regină, Mirela, soare

le → _____

ni → _____

să → _____

ce → _____

7 Scrie toate posibilitățile de despărțire în silabe a cuvintelor la capăt de rând:

MODEL

cașcavalul → caș-cavalul; cașca-valul; cașcava-lul.

marinar → _____
 maimuțică → _____
 interesant → _____

3

CUVÂNTUL

1 Scrie câte cinci cuvinte care să înceapă cu literele:

u _____
 d _____
 f _____
 i _____

2 Taie cuvintele scrise greșit:

- excavator / escavator
- exercițiile / exercițiile
- costache / Costache
- poiezie / poezie
- greșeală / greșală
- fiica / fica

3 Scrie câte 2 cuvinte care să se termine cu literele:

e c ă

4 Alcătuiește enunțuri formate din:

→ • 4 cuvinte

→ • 5 cuvinte

→ • 7 cuvinte

5 Scrie câte patru cuvinte care să denumească:

acțiuni	ființe	însușiri	numere	fenomene ale naturii
<i>citesc</i>	<i>păianjen</i>	<i>cuminte</i>	<i>trei</i>	<i>ninsoare</i>

4

CUVINTE CU SENS ASEMĂNĂTOR

1 Unește cuvintele cu sens asemănător:

nea
biruință
se cațără
gingaș
școlar

victorie
firav
omăt
elev
se urcă

aleargă
supărat
ascultător
zice
fotografie

cuminte
spune
poză
fuge
trist

2 Rescrie propozițiile, înlocuind cuvântul cu altul cu sens asemănător:

• Racheta a pornit spre cosmos într-o dimineață senină.

• Puiul își chema mama, fiind în primejdie.

3 Înlocuiește grupurile de cuvinte cu un cuvânt cu înțeles asemănător și apoi alcătuiește propoziții.

MODEL

a o da la pace = a se împăca
Într-un târziu, au dat-o la pace.

► ■ a da de știre =

► ■ zgârie-brânză =

► ■ a pune de-o parte =

► ■ a tăia frunză la câini =

4 Colorează doar casetele care conțin perechi de cuvinte cu înțeles asemănător.

cadou
dar

a ocroti
a proteja

lapte
miere

obstacol
piedică

lung
scurt

barcă
luntre

creangă
ramură

pom
frunză

5

CUVINTE CU SENS OPUS

1 Grupează în perechi cuvintele cu sens opus din şirul:

pace, întuneric, aspru, sătul, dezordonat, clar, moale, ordonat, lumină, război, flămând, neclar, adevărat, bogăţie, fals, sărăcie.

pace ≠ război,

2 Formează cuvinte cu sens opus după model.

MODEL

atent ≠ *neatent*

copt ≠ _____

scris ≠ _____

spus ≠ _____

colorat ≠ _____

ştiut ≠ _____

efectuat ≠ _____

3 Găseşte cuvinte cu sens contrar pentru:

tinereţe ≠ _____

generos ≠ _____

atenţie ≠ _____

încredere ≠ _____

niodată ≠ _____

războinic ≠ _____

4 Rescrie enunţurile, înlocuind cuvintele subliniate cu unele cu sens opus:

■ Pianul din sala de concerte este acordat.

■ Fratele meu este mai scund decât mine.

■ Victor citeşte o carte plăcutoare.

5 Încercuieşte varianta ce conţine cuvântul cu sens opus:

alb

- a) negru
- b) gri
- c) roşu

închis

- a) zăvor
- b) ferecat
- c) deschis

nimic

- a) puţin
- b) totul
- c) mult

prietenos

- a) amical
- b) duşmănos
- c) cald

mulţumire

- a) nemulţumire
- b) recunoştinţă
- c) dragălaşenie

6 Alcătuiește câte un enunț:

- format din 6 cuvinte, printre care și opusul cuvântului „domestic”

- format din 7 cuvinte, printre care și opusul cuvântului „flămând”

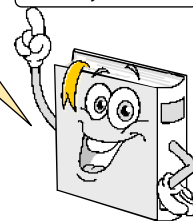
- în care ultimul cuvânt să fie opusul cuvântului „luminoasă”

6 CUVINTE CU MAI MULTE ÎNȚELESURI

Un cuvânt poate avea mai multe sensuri / înțelesuri.

Exemple: **corn** (instrument de suflat) **corn** (de animal) **corn** (produs de panificație)

REȚINE!

1 Alege sensurile pe care le pot avea cuvintele:

lună

- a) cer
- b) astru
- c) unitate de timp

leu

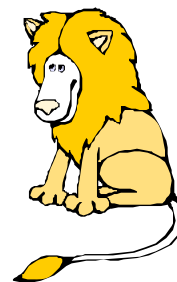
- a) animal
- b) unitate monetară
- c) instrument

vagon

- a) parte a trenului
- b) unitate de măsură
- c) mașină

broască

- a) animal
- b) fereastră
- c) parte a ușii

2 Alcătuiește, pe caietul de teme, enunțuri din care să reiasă sensurile diferite ale cuvintelor:

■ port ■ mare ■ liliac ■ sare ■ coș ■ vin ■ poartă

3 Formulează întrebări pentru răspunsurile date:

— Pe lac pluteau o mulțime de nuferi albi.

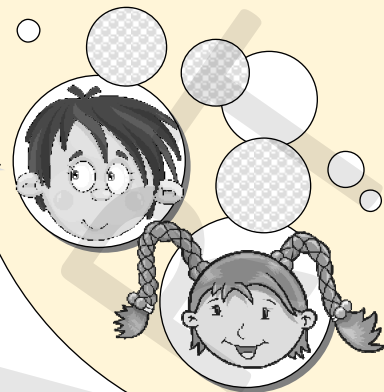
— Maria purta niște pantofi de lac roșii.

— Bunicul a dat cu lac pe dulap.

III

SCRIEREA CORECTĂ A CUVINTELOR

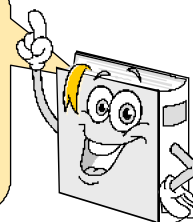
1

SCRIEREA LUI „m” ÎNAINTE DE „b” ȘI „p”

REȚINE!

Înainte de literele „b” și „p” se scrie „m”.

Observație: Există și cuvinte în care această regulă nu mai este valabilă. Este cazul unor cuvinte împrumutate din altă limbă. Exemplu: *Istanbul* (oraș în Turcia), *avanpost*, *avanpremieră*.

1 Completează cuvintele cu litera lipsă și apoi desparte-le în silabe.

schi__bare _____ a__bițios _____ scu__p _____
septe__brie _____ pli__bare _____ î__pădurit _____
u__plutură _____ a__bulanță _____ ci__panzeu _____

2 Taie forma greșită:

lanpă

lampă

Pompiliu

Ponpiliu

scunpire

scumpire

împinge

înpinge

umbră

unbră

3 Formează cuvinte noi după model:

MODEL

prieten – împrietenit

boboc – _____

plin – _____

parte – _____

bogat – _____

bătrân – _____

podoabă – _____

piatră – _____

blând – _____

4 Ordonează cuvintele pentru a forma propoziții:

• scrie, compunere, o, Olimpia, despre, toamnă.

• luna, împodobim, bradul, în, decembrie.

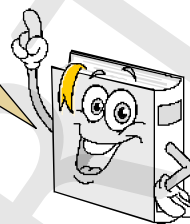
2

SCRIEREA CU „â” ȘI „î”

REȚINE!

Litera „â” se scrie întotdeauna în interiorul cuvintelor.

Litera „î” se scrie la începutul și la sfârșitul cuvintelor și, uneori, în interior (exemplu: deîmpărțit, neînceput).

1 Găsește și tu câte patru exemple pentru fiecare coloană din tabel.

â	î		â și î
	la începutul cuvântului	la sfârșitul cuvântului	
<i>râde</i>	<i>întrecere</i>	<i>coborî</i>	<i>întâmplare</i>

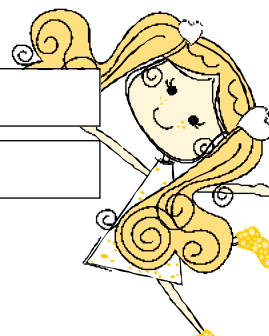
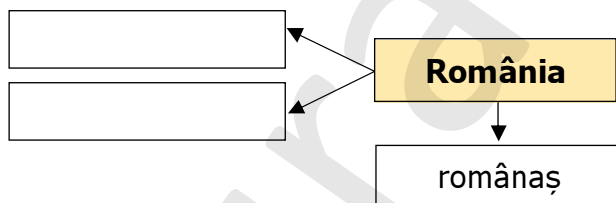
2 Completează cuvintele cu literele potrivite („â” sau „î”):

__mprietenit
c__mp
__nceput

răm__ne
__mpărăteasă
ur__

__nvățăm__nt
__nțelegere
bătr__n

3 Scrie cuvinte înrudite cu cuvântul dat.

4 Taie cuvintele scrise greșit din fiecare pereche:

împărțire
âmpărțire

neînceput
neânceput

hotără
hotări

înainte
ânainte

ântîmplător
întâmplător

câmpie
cîmpie

5 Corectează enunțurile și scrie-le corect pe spațiul liber:

• Ân sala de concerte, corul s-a hotărît să ânceapă să cînte.

• Prin poieniță au apărut pîlcuri de brîndușe cu miros âmbietor.

• Cîinele a început să latre furios.

• Pe lîngă stîna dă tîrcoale un lup flămînd.

6 Formează cuvinte după model:

MODEL

întors – neîntors

început – _____

împărțit – _____

înlocuit – _____

împădurit – _____

3

SCRIEREA CORECTĂ A CUVINTELOR CARE CONȚIN GRUPURI DE SUNETE (LITERE): „ea”, „ia”, „oa”, „ie”, „ua”, „ă”

1 Subliniază grupurile de sunete în cuvintele:

seară

moară

ziua

iarbă

miere

plouă

ploaie

pleacă

oaia

luam

ienupăr

nouă

2 Taie forma greșită:

greșeală / greșală

soare / suare

așează / așază

lom / luăm

ouă / oo

steaia / steaua

3 Scrie cinci cuvinte care să conțină grupul „oa”. Alcătuiește enunțuri cu ele.

MODEL

ploaie → O ploaie mărunță și deasă cade neîntrerupt de două zile.

→ _____

→ _____

→ _____

→ _____

→ _____

4 Completează cu „oa” sau „ua”.

j____că

r____de

pl____ie

stea____

d____rme

zi____

s____re

luci____să

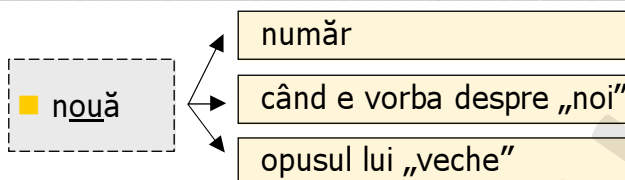
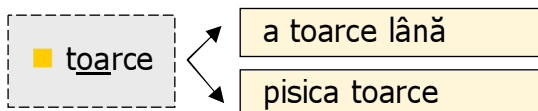
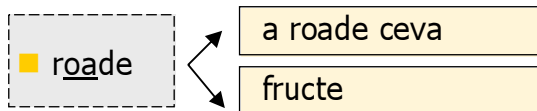
c____lă

plo____

ro____

____se

5 Alcătuieste enunțuri din care să reiasă sensurile diferite ale cuvintelor:

6 Completează cu „ea” sau „ia”.

_____ merge la piață să _____ legume și fructe. • Greș _____ la făcută de Il _____ na nu este gravă. • Problema din cart _____ ace _____ este foarte gr _____. • _____ rba din po _____ nă este verde și fragedă.

7 Găsește însușiri și acțiuni, folosind numai cuvinte care conțin grupul „oa”.

fată (însușiri)	pisica (acțiuni)
zâmbitoare	toarce

8 Scrie câte 4 cuvinte care să conțină următoarele grupuri de litere:

ea	ia	oa	ie	ua

9 Lucrează după model: lucios – lucioasă

plângăcios – _____ aventuros – _____
friguros – _____ prietenos – _____
ploios – _____ studios – _____

4

**SCRIEREA CORECTĂ A CUVINTELOR
CARE CONȚIN VOCALE / CONSOANE DUBLE:
„ii”, „ee”, „oo”, „uu” / „cc”, „nn”**

1 Desparte în silabe cuvintele date:

alee – _____ fiică – _____
muzee – _____ fiindcă – _____
orhidee – _____ știință – _____
licee – _____ ființă – _____

2 Alcătuiește enunțuri în care să introduci cuvintele:

- continuu: _____
- alcool: _____
- cooperează: _____
- conștiință: _____
- idee: _____

3 Taie forma greșită:

exercițiile
exercițiile

studile
studiile

alee
aleie

artificiile
artificile

turneie
turnee

4 Încercuiește forma corectă a cuvintelor din următoarele propoziții:

- Pisica este *vacinată* / *vaccinată*. ■ Afară s-a *înoptat* / *înnoptat*.
- Eu știu să *înnot* / *înnot*. ■ *Acept* / *Accept* oferta ta.

5 Alcătuiește enunțuri în care să folosești:

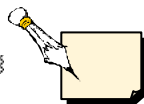
- cuvântul „succesul” la începutul enunțului:

- cuvântul „înnoda” în interiorul enunțului:

- un cuvânt cu dublă vocală la finalul enunțului:

5

SCRIEREA CORECTĂ A ORTOGRAMELOR

„sa” / „s-a”

Să ne amintim!

- Scriem **sa** când îl putem înlocui cu unul din cuvintele: **ei** sau **lui**.
EXEMPLU: cartea sa → cartea **ei**, cartea **lui**.
- Scriem **s-a** când nu îl putem înlocui cu **ei** sau **lui**. Litera „a” are înțeles împreună cu un alt cuvânt (o acțiune) care urmează după **s-a**.
EXEMPLU: **s-a luptat**, **s-a văzut**, **s-a întâlnit** etc.

1 Completează enunțurile cu „sa” sau „s-a”:

- Victor _____ întâlnit cu prietenii săi. • Ieri, sora _____ a citit două povești interesante. • Povestea _____ a avut un final neașteptat. • Iepurașul _____ retras în vizuina _____ din adâncul pădurii. •

2 Transformă după model:

MODEL

Mihai se uită prea mult la televizor. → Mihai s-a uitat prea mult la televizor.

- Copilul se joacă în curtea din spatele casei.

3 Încercuiește forma corectă:

- Vulpea doarme ascunsă în vizuina **sa** / **s-a**. • Frunza **sa** / **s-a** desprins de pe ramură.
- Elena **s-a** / **sa** hotărât să discute cu prietena **sa** / **s-a**. • Tema **s-a** / **sa** este scrisă frumos.

„sau” / „s-au”

Să ne amintim!

- Scriem **sau** când cuvântul poate fi înlocuit cu **ori**.
EXEMPLU: mama **sau** tata (mama **ori** tata).
- Scriem **s-au** când nu poate fi înlocuit cu **ori**; după „s-au” urmează o acțiune. Cuvântul „au” are înțeles împreună cu următorul cuvânt.
EXEMPLU: **s-au jucat**, **s-au văzut**, **s-au întâlnit**, **s-au îmbrățișat**

1 Citește enunțurile și subliniază „sau” și „s-au”. Explică oral de ce sunt scrise astfel.

- Ghiocii **s-au** ivit de sub pătura de omăt. • Frunzele copacilor sunt galbene, ruginii sau roșii. • Bărcile **s-au** îndepărtat de țărm. • Elevii **s-au** pregătit conștiincios pentru testul de evaluare. • Mergem în pădure după brebenei sau toporași. • Ei vin sau pleacă în oraș?

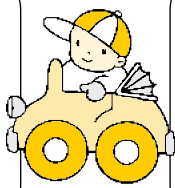
2 Completează după modele:

s-au plimbat

s-au _____

s-au _____

s-au _____

nuci **sau** alune

_____ sau _____

_____ sau _____

_____ sau _____

3 Completează enunțurile de mai jos cu „sau” ori „s-au”:

• Glasurile copiilor _____ auzit dinspre parc. • _____ terminat cerealele pentru micul dejun? • Pot să desenez _____ să pictez? • Îmi place să citesc enciclopedii _____ cărți cu povești. • Părinții _____ hotărât să organizeze o petrecere-surpriză. • Ce se aude: privighetoarea _____ ciocârlia?

„Într-o” / „Într-un”; „dintr-o” / „dintr-un”

Aceste ortograme se scriu întotdeauna cu cratimă.

Să ne amintim!

1 Completează enunțurile cu „într-o / într-un / dintr-o / dintr-un”:

- Am cules cireșe _____ cireș înalt.
- _____ noapte, am avut un vis ciudat.
- Voi ajunge la tine _____ oră.
- _____ pădure deasă, a ieșit în fugă o căprioară.
- Am așezat lampadarul _____ colț al camerei.
- Vine miros de fum _____ apartament de la acest etaj.
- _____ gaură în dușumea a ieșit un șoricel.
- Am văzut această ofertă _____ magazin.

2 Transformă după model și alcătuiește enunțuri cu grupurile de cuvinte obținute.

MODEL

în parcare → într-o parcare
Într-o parcare erau numai mașini albe.

- în parc – _____
- în pădure – _____
- din cameră – _____
- din dulap – _____

3 Rescrie corect textul de mai jos. Fii atent la toate ortogramele!

Deodată, cerul sa acoperit de nori negri și grei. Într-o clipă, fulgerele au luminat atmosfera. Sau auzit tunete puternice. Toate vietățile pădurii sau ascuns: veverița într-o scorbură, vulpea într-o vizuină, ursul într-un bârlog, cârțița într-o galerie. Aici vor aștepta trecerea furtunii, pentru a-și începe iarăși activitățile în pădure.

„ia” / „i-a”

REȚINE!

- Scriem **ia** când se poate înlocui cu **a luat**.
EXEMPLU: Corina *ia* cartea.
- Scriem **i-a** când litera „a” are înțeles împreună cu un alt cuvânt care urmează.
EXEMPLU: i-a plăcut; i-a văzut; i-a căutat.

1 Completează după model:

i-a cumpărat

i-a _____
i-a _____
i-a _____

ia caietul

ia _____
ia _____
ia _____

2 Încercuiește forma corectă:

■ Florina *ia* / *i-a* floarea pe care *ia* / *i-a* oferit-o Matei. ■ Elvira *ia* / *i-a* plăcinta pe care *i-a* / *ia* pregătit-o bunica. ■ Vânătorul *i-a* / *ia* tăiat burta lupului. ■ Veverița *i-a* / *ia* alune gustoase din scorbură. ■ El *ia* / *i-a* parte la concursul de înot de duminică. ■ Rochia de anul trecut *ia* / *i-a* rămas mică.

3 Completează enunțurile cu forma corectă „ia” sau „i-a”:

- Andrei ____ povestit Mirunei basmul citit.
- El ____ împrumut o carte de la bibliotecă.
- Cine ____ oferit aceste flori mamei?
- Tudor ____ stricat jucăria Daliei.
- Eva ____ hainele din dulap.
- David ____ citit mamei compunerea.

4 Alcătuiește un scurt text în care să inserezi grupurile de cuvinte:

„i-a aruncat”

„ia osul”

„își ia avânt”

„i-a spus”

„iau” / „i-au”

REȚINE!

- Scriem **iau** când se poate înlocui cu **am luat / au luat**.

EXEMPLU: Eu *iau* stiloul. / Eu *am luat* stiloul. ■ Ei *iau* înghețată. / Ei *au luat* înghețată.

- Se scrie **i-au** când **au** are înțeles împreună cu un alt cuvânt care urmează. EXEMPLU: *i-au* așteptat

1 Taie forma incorectă:

- Copiii *i-au / iau* mulțumit vânzătoarei pentru ajutor.
- Ei *iau / i-au* dăruit mamei un tablou făcut chiar de ei.
- Eu *i-au / iau* iaurtul cu fructe din frigider.
- Sâmbătă merg la piață să *i-au / iau* legume proaspete.
- Cristina și Daria *iau / i-au* recomandat colegei lor cartea citită.
- Alex și David *i-au / iau* costumele pentru carnaval.

2 Continuă după model:

i-au plăcut

i-au _____

i-au _____

i-au _____

eu iau penarul

eu iau _____

eu iau _____

eu iau _____

ei iau mingile

ei iau _____

ei iau _____

ei iau _____

3 Lucrează după model:

MODEL

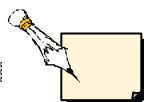
Îi vād pe amicii lor. → I-au vāzut pe amicii lor.

- Ei cer informații.

- Îi aplaudă pe actori.

- Ele îi explică problema.

- Îi caută pe colegii lor.

„la” / „l-a”

REȚINE!

- Scriem **la** când indică direcția și se poate înlocui cu **către, spre**.
EXEMPLU: *la mare, la școală*.
- Scriem **l-a** când litera **a** are înțeles împreună cu cuvântul care urmează.
EXEMPLU: *l-a ajutat; l-a scăpat; l-a văzut; l-a mințit*.

1 Completează enunțurile cu forma corectă „la” sau „l-a”:

- Soarele ___ încălzit pe greierașul zgribulit.
- Mergem deseori ___ teatrul de păpuși.
- ___ munte și ___ mare petrecem zile de neuitat în vacanță.
- Vulpea ___ păcălit pe ursul naiv.
- Mama ___ trimis pe Victor ___ magazinul din apropiere.
- Nicu ___ vizitat pe prietenul său ___ spital.

2 Lucrează după model:

îl vede → l-a văzut

îl caută – _____

îl găsește – _____

îl primește – _____

îl colorează – _____

îl plimbă – _____

3 Taie forma greșită:

- Vulpea *la* / *l-a* invitat pe cocor *la* / *l-a* masă.
- Îmi place să cânt *la* / *l-a* pian.
- *L-a* / *La* salutat cu respect când *l-a* / *la* întâlnit.
- Doamna învățătoare *la* / *l-a* chemat *la* / *l-a* catedră.
- *L-a* / *La* școală *l-a* / *la* cunoscut pe prietenul lui cel mai bun.

4 Găsește și tu alte exemple:

l-a însoțit

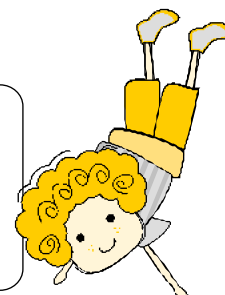
l-a _____

l-a _____

la cinema

la _____

la _____

REȚINE!

nea → **zăpadă, omăt**

EXEMPLU: Cad fulgi de *nea* pufoși.

nea → **nenea**

EXEMPLU: *Nea* Vasile este vecinul meu.

(nouă) **ne-a** + **acțiune**

EXEMPLU: *Ne-a* oferit ceea ce ne doream.

1 Găsește și tu alte exemple:

ne-a cântat

ne-a _____

ne-a _____

ne-a _____

ne-a _____

ne-a _____

2 Alcătuiește enunțuri cu două dintre exemplele găsite de tine la exercițiul anterior.

3 Subliniază „nea” sau „ne-a” în enunțurile de mai jos și explică oral scrierea lor:

- Fulgii de nea sunt mari și pufoși. • Nea Costache este vecin cu bunicul meu.
- Nu ne-a plăcut filmul vizionat. • Ne-a citit povestea preferată. • Mergem în vizită la nea Nelu. • Doamna învățătoare ne-a povestit despre modalitățile de protejare a mediului.
- Pământul doarme sub pătura groasă de nea.

4 Completează propozițiile cu „nea” sau „ne-a”:

- _____ Gigi are doi miei ca de _____ . • Bunica _____ adus fructe proaspete din livadă. • _____ Ion _____ chemat pe deal, la cules. • Profesorul _____ cerut să fim atenți la explicații. • Albă-ca-Zăpada avea fața albă ca de _____ . • Florile din grădina lui _____ Vasile miros îmbietor.

5 Lucrează după model:

ne aduce – ne-a adus

ne cere – _____

ne întreabă – _____

ne răspunde – _____

ne ascultă – _____

ne ajută – _____

6 Alcătuiește două enunțuri în care să folosești ambele forme: „nea” și „ne-a”.

MODEL

Ne-a ajutat să facem bulgări de nea.

„neam” / „ne-am”

REȚINE!

neam → *rudă*
 neam → *popor*
 neam → *deloc* (formă populară)

(noi) ne-am + acțiune

EXEMPLU: *Ne-am* bucurat
 mult când am aflat vestea.

1 Subliniază cuvintele „neam” sau „ne-am” și explică oral scrierea lor:

• Ne-am întâlnit întâmplător și ne-am bucurat de revedere. • Nu ne-am adus cele necesare. • Nea Vasile este neam cu mine. • Dacii au fost un neam de oameni harnici și curajoși. • Neam de neamul meu nu a văzut așa ceva! • Duminica trecută ne-am hotărât să mergem în excursie. • Nu vreau neam să merg la horă în sat!

2 Lucrează după model:

ne ducem → *ne-am dus*

ne cumpărăm → _____

ne plimbăm → _____

ne supărăm → _____

ne întâlnim → _____

ne spunem → _____

3 Completează cu forma corectă „neam” sau „ne-am”:

• Nu _____ văzut de mult timp. • Tanti Ioana e _____ cu bunica mea.
 • _____ străduit să rezolvăm exercițiile. • _____ luat bicicletele și _____ dus în parc.
 • La istorie am discutat despre un _____ de oameni viteji. • Seara, _____ rugat de mama să ne citească o poveste.

4 Alcătuieste enunțuri cu:

■ „ne-am”

■ „neam”

5 Ordonează cuvintele pentru a forma propoziții:

• un, uratul, al, bunicului, neam, ne-am, cu, dus, la.

• ne-a, ghidul, despre, neam, oameni, de, vorbit, harnici, un.

REȚINE!

• **va + acțiune** care urmează să se întâmple după momentul vorbirii (timpul viitor): *va merge, va învăța, va construi.*

• **v-a + acțiune** care s-a petrecut înainte de momentul vorbirii (timpul trecut): *v-a adus, v-a citit, v-a dăruit (vouă)*

1 Subliniază cu roșu acțiunile care urmează să se întâmple (*timpul viitor*) și cu verde pe cele care s-au întâmplat (*timpul trecut*).

• Soarele va răsări la ora 6 și 15 minute. • Bunicul v-a povestit amintiri din copilăria sa. • Doamna învățătoare v-a explicat scrierea corectă a ortogramelor. • Peste o lună, va veni vacanța de vară. • Va călători prin întreaga lume. • V-a scris o scrisoare prin care v-a explicat totul.

2 Completează enunțurile cu „va” sau „v-a”.

• _____ asculta cu atenție sfaturile mamei. • _____ ascultat astăzi la lecție? • Cine _____ completa fișa aceasta? • _____ învăța să cânte la un instrument și _____ face parte dintr-o orchestră. • Cine _____ adus astăzi la școală? • Mihai _____ făcut o farsă tuturor. • Raluca _____ participa la acest concurs. • Cadoul primit _____ plăcut foarte mult.

3 Transformă acțiunile date pentru a exprima o *acțiune viitoare*, respectiv o *acțiune trecută*.

MODEL

citește → va citi → v-a citit

• povestește	→ _____	→ _____
• răspunde	→ _____	→ _____
• oferă	→ _____	→ _____
• scrie	→ _____	→ _____
• trimite	→ _____	→ _____
• întreabă	→ _____	→ _____

4 Realizează corespondența și alcătuește enunțuri cu grupele de cuvinte obținute.

va	cerceta	Oare va cerceta ce s-a întâmplat atunci?
	pregăti	_____
	adus	_____
v-a	cântat	_____
	învăța	_____
	îmbrățișat	_____

REȚINE!

■ Scriem **întruna** atunci când îl putem înlocui cu „mereu”, „continuu”.
EXEMPLU: Plouă *întruna* de trei zile.

■ Scriem **într-una** atunci când are înțelesul de „în una”.
EXEMPLU: Voi veni să te văd *într-una* dintre zilele următoare.

1 Alcătuiește enunțuri, completând corespunzător:

- Într-una dintre cutii _____.
- Scrie întruna _____.
- Ninge întruna _____.
- Într-una dintre zile _____.
- Într-una dintre mașini _____.
- Îmi spune întruna _____.

2 Încercuiește varianta corectă și completează propozițiile:

într-una întruna Vorbea întruna despre tine.

într-una întruna Am fost _____ dintre recreații afară.

într-una întruna Se gândea _____ la prietena sa.

3 Încercuiește varianta corectă:

- Am găsit informații despre girafe $\frac{\text{într-una}}{\text{întruna}}$ dintre revistele cumpărate de tine.
- Ascultă $\frac{\text{într-una}}{\text{întruna}}$ aceeași melodie . • Vorbește $\frac{\text{într-una}}{\text{întruna}}$ despre viața lui. • Am pus cutia $\frac{\text{într-una}}{\text{întruna}}$ dintre camere. • De o săptămână, plouă $\frac{\text{într-una}}{\text{întruna}}$. • La meteo au anunțat că $\frac{\text{într-una}}{\text{întruna}}$ dintre zilele următoare vântul va sufla $\frac{\text{într-una}}{\text{întruna}}$.

4 Rescrie enunțurile de mai jos, înlocuind cuvintele subliniate cu „întruna” sau „într-una”.

• Mănâncă mereu ciocolată sau caramele.

• Am citit o poveste interesantă în una dintre cărți.

• Ninge continuu peste orașul nostru.

• Citește în una dintre camerele cu ferestre mari.

5 Alcătuiește un scurt text în care să folosești grupurile de cuvinte:

„râdea întruna”

„într-una dintre cutii”

Blank lined area for writing the short text.

„printr-o” / „printr-un”

REȚINE!

Cuvintele „printr-o” și „printr-un” se scriu întotdeauna cu **cratimă**.

1 Taie ce nu se potrivește!

printr-o

pădure

oraș

curte

întâmplare

printr-un

sat

tunel

codru

poieniță

2 Completează enunțurile cu „printr-o” sau „printr-un”.

• Am trecut _____ perioadă grea. • Trenul a trecut _____ tunel lung. • Este interesant să te plimbi _____ oraș necunoscut. • Au alergat toată ziua _____ poieniță înflorită. • A trecut cu bicicleta _____ baltă și s-a stropit. • A căutat _____ dulap și a deranjat totul.

3 Transformă enunțurile ca în model.

MODEL

Mă plimbam prin pădure. → Mă plimbam printr-o pădure.

• Ioana caută maci prin poiană.

- Tata privește cerul prin ocean.

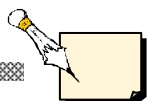
- Am pătruns în castel prin poarta secretă.

- Mergeam prin mulțimea de oameni.

4 Așază în ordine cuvintele pentru a obține propoziții:

- printr-o, bunicii, urări, am transmis, felicitare

- printr-o, am întâlnit-o, pe, prietena, mea, întâmplare

„n-am” / „n-ai” / „n-au” / „n-are”

REȚINE!

■ Cuvintele „n-am”, „n-ai”, „n-au”, „n-are” se scriu cu **cratimă** și se rostesc împreună. Cratima înlocuiește litera u.

EXEMPLU: N-ai nimic de făcut? / Nu ai nimic de făcut?

■ Atenție! Cuvântul „nai” = instrument muzical de suflat.

1 Transformă după model: eu nu am = eu n-am

el nu are = _____

ei nu au = _____

tu nu ai = _____

ea nu are = _____

2 Alege forma corectă prin încercuire:

- Mami, *n-ai* / *nai* luat și mere? ■ Copiii au cântat la *n-ai* / *nai* și la fluier.
- *N-ai* / *Nai* teamă de nimic! ■ Solistul a interpretat melodia la *n-ai* / *nai*, nu la pian.
- Ioana, *n-ai* / *nai* câteva bomboane și pentru mine?

3 Alcătuieste câte un enunț în care să folosești corect cuvintele date.

n-ai	nai
_____	_____
_____	_____
_____	_____

4 Completează enunțurile, folosind cuvintele „n-ai”, „nai”, „n-am”, „n-are”.

■ Tata _____ niciodată timp să meargă la pescuit. ■ Știu să cânt la corn, fluier și _____ . ■ Am primit calificativul Insuficient pentru că _____ învățat. ■ El _____ niciodată nimic de spus! ■ Am acest _____ de când eram mic.

5 Scrie răspunsuri folosind cuvântul „nu”. Urmărește modelul.

MODEL

— Ai mâncat la prânz?
— Nu, n-am mâncat!

— Ai primit un colet de la Poștă?

— Are voie să iasă afară la joacă?

— Au cumpărat jucăriile promise?

— Ai terminat exercițiul?

6 Descoperă greșelile și rescrie corect textul:

Părinții mi-au cumpărat un animal de companie, dar eu nam fost prea încântat.
— Tu nai de gând să îl îngrijești pe Toni, cățelușul? m-au întrebat ei.
— Nu, nam timp de el! am răspuns eu.
Oare nam greșit dând acest răspuns? Părinții mei nau apreciat spusele mele.

7 Continuă propozițiile după model:

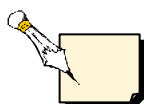
MODEL

Eu nu am fost plecată. → Eu n-am fost plecată.

Tu nu ai _____. Tu n-ai _____.

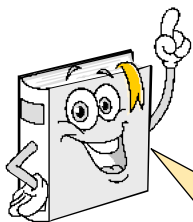
Ei nu au _____. Ei nu au _____.

Eu nu am _____. Eu nu am _____.

„să-i” / „săi”

REȚINE!

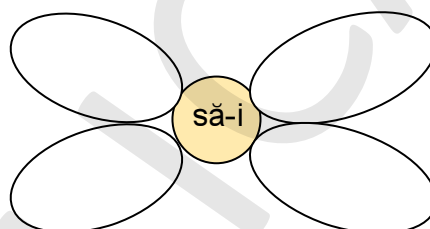
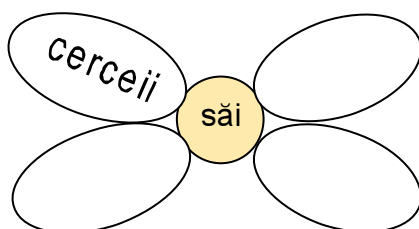
■ Cuvântul „să-i” se scrie cu **cratimă** atunci când poate fi înlocuit cu două cuvinte: „să” și „îi”. Cratima are deci scopul de a înlocui litera „î”.

EXEMPLU: **Să îi** dai cartea! → **Să-i** dai cartea!

■ Cuvântul „săi” se scrie fără cratimă atunci când se poate înlocui cu „lui” sau „ei”.

EXEMPLU: Copiii **lui** au plecat la școală. → Copiii **săi** au plecat la școală.

1 Scrie pe petalele florilor cuvinte potrivite. Vezi modelul nostru!

2 Încercuiește greșelile din enunțuri și rescrie propozițiile corect.

- Nai vrea săi chemăm la petrecere și pe prietenii să-i?

- Săi spunem oare mamei ce sa întâmplat?

- Părinții să-i doresc săi ofere un cadou.

- Bunicii să-i iau cumpărat o bicicletă.

3 Folosește cratima și rescrie enunțurile. Urmărește exemplul nostru:

MODEL

Vreau să îi anunț vestea.

Vreau să-i anunț vestea.

- Ai putea să îi dai cartea ta?

- Să îi spui și lui povestea!

- Hai să îi urezi „La mulți ani!”.

- Să îi auzi pe nepoții săi!

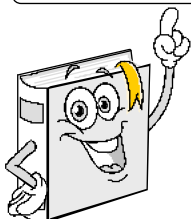
4 Completează propozițiile, folosind cuvintele „săi” sau „să-i”.

■ A fost greu _____ explic problema. ■ Îmi doresc _____ întâlnesc prietenii _____ . ■ Colegii _____ au venit _____ cânte o melodie. ■ Pantalonii _____ sunt murdari.

„mai” / „m-ai”

REȚINE!

■ Se scrie „**m-ai**” (cu cratimă) atunci când putem completa cu „pe mine”.

EXEMPLU: m-ai așteptat (*pe mine*), m-ai întâlnit (*pe mine*)

■ Se scrie „**mai**”:

– atunci când are sensul de *lună* a anului (luna mai)

EXEMPLU: În luna mai înfloresc teii.

– atunci când are sensul de ciocan:

EXEMPLU: Nenea Ion bate fierul cu un mai mare.

– atunci când ajută la comparări:

EXEMPLU: El este mai bun la matematică decât colegul său de bancă.

1 Scrie câteva exemple, conform modelului:

■ *mai tare*

■ *m-ai visat*

2 Taie forma greșită.

- *Mai* / *M-ai* bine *mai* / *m-ai* dă-mi o bomboană!
- *Mai* / *M-ai* vîi să vedem filmul?
- Luna *mai* / *m-ai* este *mai* / *m-ai* răcoroasă decât luna iunie.

3 Găsește expresii cu sens opus, urmărind modelul:

MODEL

mai sus ≠ mai jos

mai tare ≠ _____

mai iute ≠ _____

mai aproape ≠ _____

mai blând ≠ _____

4 Alcătuieste oral propoziții în care să folosești grupurile de cuvinte date.

- „mai deștept”;
- „mai fricos”
- „mai încet”

5 Formează propoziții unind ce se potrivește.

• M-ai chemat la tine...

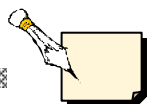
• Nu mai vreau...

• De ce m-ai strigat când...

m-ai văzut?

să mai plec de aici.

în vizită.

„nu-l” / „nu-i”

REȚINE!

■ În cuvintele „**nu-l**” și „**nu-i**” cratima ține locul literei „î”.

■ EXEMPLE: Nu îl cunosc.
Nu-l cunosc.

Nu îi înțeleg.
Nu-i înțeleg.

1 Citește enunțurile și răspunde la întrebările dintre paranteze, conform modelului.

MODEL

Pe Andrei nu îl întâlnesc niciodată în drumul meu.
Pe Andrei **nu-l** întâlnesc niciodată în drumul meu.

• El nu îi cunoaște pe noii săi colegi.

• Eu nu îl supăr niciodată pe bunicul.

• Învățătoarea nu îi duce astăzi pe elevi la teatru.

2 Completează proverbele folosind cuvintele „nu-l” sau „nu-i”.

■ Capul plecat, sabia _____ taie. ■ Când pisica _____ acasă, șoarecii joacă pe masă. ■ Ce ție nu îți place, altuia _____ face. ■ Ce ai în mână _____ minciună. ■ Până nu dai cu capul de pragul de sus, _____ vezi pe cel de jos.

3 Schimbă propozițiile afirmative în propoziții negative, folosind „nu-l” sau „nu-i”.

MODEL

Eu îl cunosc foarte bine.
Eu **nu-l** cunosc foarte bine.

• Mama îi aude pe frații mei.

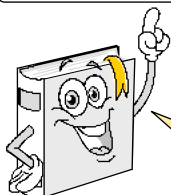
• Copilul îi duce flori mamei.

• Anca îl vede pe prietenul ei.

• Câinele îl recunoaște pe stăpânul său.

6 Scrierea corectă a cuvintelor „numai” / „nu mai”

REȚINE!

■ Scriem „**numai**” când înseamnă **doar** și se poate înlocui cu acesta.

EXEMPLU: Numai una este mama! → Doar una este mama!

■ Scriem „**nu mai**” când urmează un cuvânt care exprimă o acțiune sau o stare/existență.

EXEMPLU: Nu mai pleca! Nu mai fii trist!

1 Încercuiește varianta corectă.

- *Numai* / *Nu mai* Mircea are timbre. ■ *Numai* / *Nu mai* locuiesc în acel oraș.
- *Numai* / *Nu mai* atât îmi dai? ■ Aș vrea să stau *numai* / *nu mai* o oră la tine.
- Sora mea *numai* / *nu mai* mănâncă dulciuri, ea mănâncă *numai* / *nu mai* fructe.

2 Transformă enunțurile după model:

MODEL

Nu pleca! → Nu mai pleca!

• Nu închide geamul! _____

• Nu am timp să îți explic! _____

• Nu vreau ciocolată. _____

3 Completează propozițiile folosind „numai” sau „nu mai”.

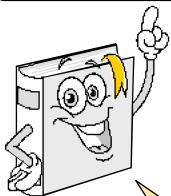
■ Eu am citit _____ un capitol din carte. ■ Emisiunea a durat _____ o jumătate de oră. ■ Andreea _____ vrea să meargă la bazin. ■ _____ ascult povești de la 4 ani. ■ _____ tu ești vinovat pentru cele petrecute!

4 Descoperă greșelile și rescrie corect propozițiile date

• Andreea se uită nu mai la televizor! • Sora mea cântă nu mai la pian. • Tu numai treci pe la noi niciodată? • Acum copiii învață nu mai acasă. • Numai am timp să spăl vasele. • Noi numai mergem în vizită.

5 Scrie corect două propoziții cu „numai” și „nu mai”.

REȚINE!

■ Scriem „**odată**” când are înțelesul de: *cândva*, *demult* sau *imediat*.

EXEMPLE: Odată, elefanții nu aveau trompă. (*cândva*, *pe vremuri*)

Odată ce ajungi la mine, îți povestesc. (*imediat*)

■ Scriem „**o dată**” când:

– semnifică o zi calendaristică. EXEMPLU: 1 Decembrie este **o dată** importantă pentru România.

– când se poate număra: o dată / de două ori. EXEMPLU: L-am văzut doar **o dată**, apoi a dispărut.

– când acțiunea se repetă. EXEMPLU: Fă exercițiul încă **o dată**, te rog!

1 Completează enunțurile cu „odată” sau „o dată”.

■ Bărbatul se mai uită _____ în urma sa. ■ Lucrurile astea s-au petrecut _____, pe când Pământul era încă tânăr. ■ A fost _____ ca niciodată. ■ _____ ce clopoțelul a sunat, copiii au intrat în clasă. ■ L-am întâlnit pe Liviu doar _____ până acum. ■ E târziu, treci _____ în casă!

2 Alcătuiește propoziții în care să folosești:

„o dată” la începutul enunțului

„o dată” în mijlocul enunțului

„odată” la începutul enunțului

„odată” în mijlocul enunțului

3 Taie forma greșită!

■ Hai *odată* / *o dată* să plecăm! ■ *Odată* / *O dată* ce termini tema, poți să te joci.

■ Alege *odată* / *o dată* din luna aceasta pentru a o vizita pe bunica.

■ *Odată* / *O dată*, oamenii erau organizați în triburi.

4 În textul de mai jos încercuiește doar cuvintele care pot fi înlocuite cu „odată”.

Cândva, pe Pământ, alături de oameni, trăiau și pitici. Într-o zi, cel mai mic dintre toți piticii s-a dus la părinții lui și imediat i-a întrebat:

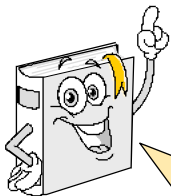
— Credeți că aş putea să fiu și eu mare măcar o zi?

Mama și tatăl lui s-au uitat lung la el. Amândoi i-au răspuns într-un glas:

— Într-un târziu, vei fi și tu mare. Când vei crește, nu îți vei mai dori să fii mare! Vei dori să fii iar, ca pe vremuri, doar cel mai mic pitic.

8

SCRIEREA CORECTĂ A CUVINTELOR „niciun” / „nici un” ; „nicio” / „nici o”

REȚINE!

■ De cele mai multe ori scriem **„niciun”** / **„nicio”** într-un singur cuvânt. **„Niciun”** / **„Nicio”** însoțesc de obicei un cuvânt care denumește o *ființă*, un *lucru* sau un *fenomen al naturii*.

EXEMPLE: Nu am văzut **niciun** copil. Nu era **nicio** farfurie pe masă. Nu am auzit **niciun** tunet!

■ Scriem **„nici un”** / **„nici o”** în două cuvinte atunci când exprimă o numărare.

EXEMPLU: Nu am văzut **nici o** pisică din cele trei pe care le avem.

1 Completează tabelul, după model:

	ființe	lucruri	fenomene ale naturii
nicio	<i>fată</i>	<i>cretă</i>	<i>ploaie</i>
niciun			

2 Transformă după model:

MODEL

un exercițiu → **niciun** exercițiu
o casă → **nicio** casă

■ un cântec – _____	■ o fetiță – _____
■ un elev – _____	■ o carte – _____
■ un calculator – _____	■ o tabletă – _____

3 Formulează propoziții cu trei dintre expresiile obținute la exercițiul anterior.

4 Completează propozițiile folosind cuvintele „niciun” sau „nicio”.

■ Nu am văzut _____ iepure în grădină. ■ Nu am citit _____ carte din această serie. ■ Nu am câștigat _____ premiu anul acesta. ■ Nu am _____ idee despre ce va urma!

- 5** Alcătuieste un scurt text în care să folosești grupurile de cuvinte „nicio” și „niciun”.

9

SCRIEREA CORECTĂ A CUVINTELOR „fii” / „nu fi”

REȚINE!

- Scriem întotdeauna: **Fii** silitor! **Fii** liniștit!.
- La forma negativă însă, scriem: **Nu fi** trist! **Nu fi** cicălit!

- 1** Marchează cu „x” enunțurile corecte. Rescrie-le pe cele care nu sunt scrise corect.

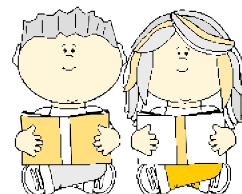
☐ Fi generos!	☐ Fii atent când ți se explică ceva!
☐ Fii cu ochii în patru!	☐ Nu fi pretențios!
☐ Să fi om de omenie!	☐ Câte te supără cineva, nu fii rău!

- 2** Transformă verbele la forma afirmativă, după model.

MODEL

Nu fi tăcut! → **Fii** tăcut!

■ Nu fi vorbăreț! → _____	■ Nu fi glumeț! → _____
■ Nu fi vesel! → _____	■ Nu fi sincer! → _____

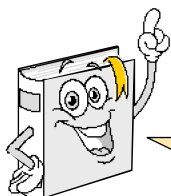
- 3** Imaginează-ți că ai un cățel. Alcătuieste un scurt text în care să folosești expresiile „fii” și „nu fi”.

IV COMUNICARE.

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

1 COMUNICAREA

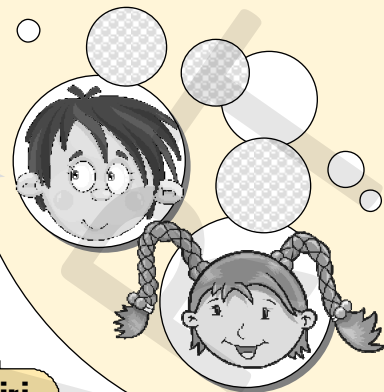
REȚINE!

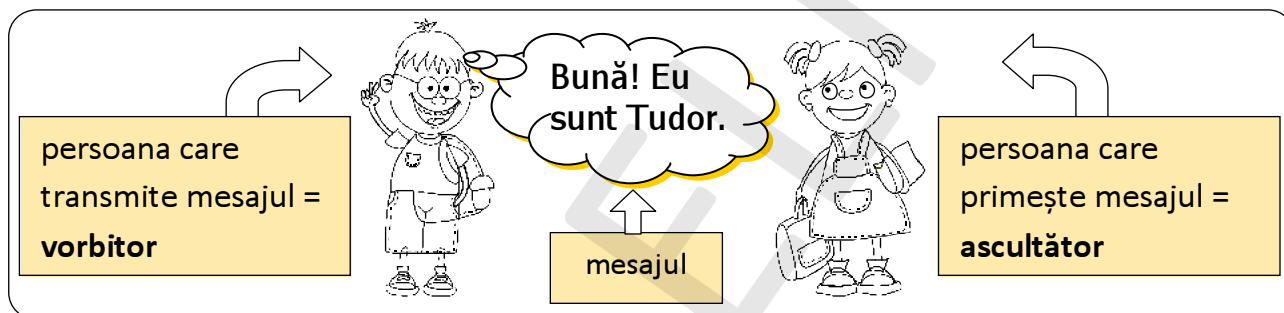
A comunica înseamnă a transmite **informații, știri, vești** sau **mesaje**.

Comunicarea poate fi făcută **oral** sau **în scris**.

Comunicarea dintre două sau mai multe persoane se numește **dialog**.

1 a) Privește situația de comunicare de mai jos:

■ Într-un dialog, rolurile se pot schimba: **VORBITORUL** devine **ASCULTĂTOR** și invers.

b) În fiecare imagine, notează cu **V** vorbitorul și cu **A** ascultătorul:

2 Marchează cu „x” factorii care pot face ca mesajul să fie greu de înțeles de către ascultător.

☐ gălăgia din jur

☐ neatenția persoanei care ascultă

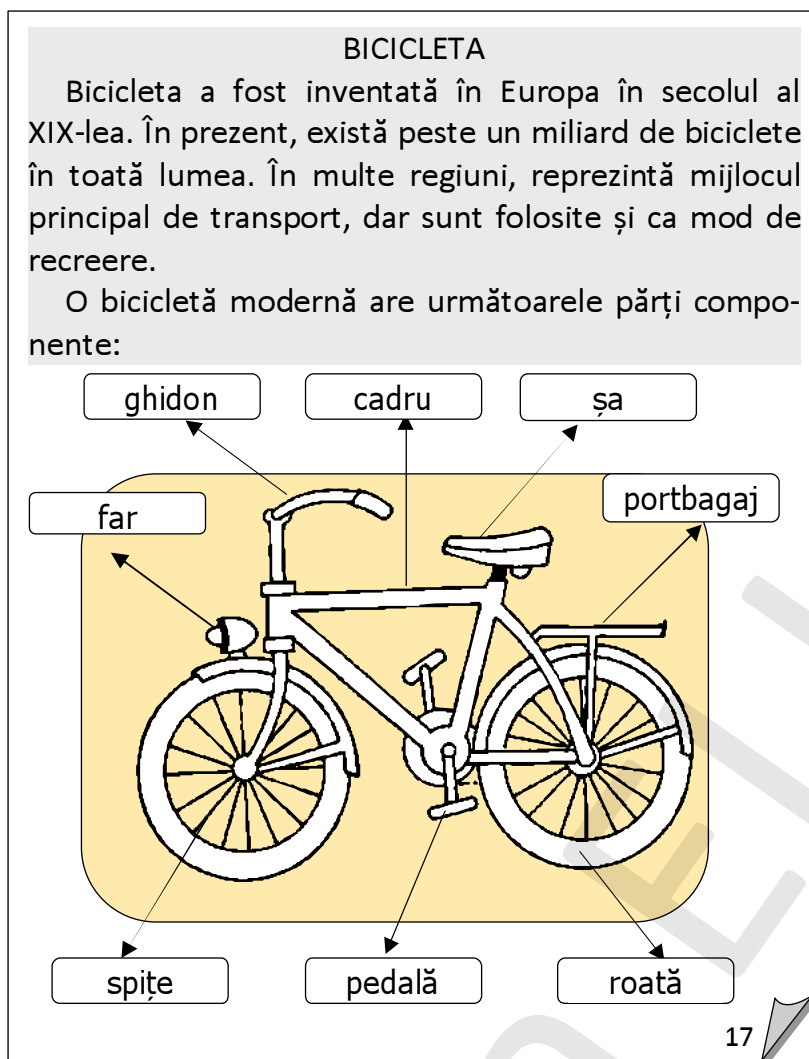
☐ vocea slabă a persoanei care transmite mesajul

☐ exprimarea neclară a vorbitorului

☐ lumina puternică

☐ un miros puternic de flori

3 Privește pagina de carte de mai jos și răspunde la întrebări:

● Ce informații transmite textul?

● Ce informații transmite imaginea?

● Sunt importante ilustrațiile într-o carte? De ce?

2

CEREREA ȘI OFERIREA DE INFORMAȚII. CEREREA FAMILIARĂ ȘI CEREREA POLITICOASĂ

REȚINE!

- **Cererea** este exprimarea unei solicitări sau a unei rugăminti pentru a obține o informație. Aceasta trebuie formulată clar și corect.
- Cererea poate fi **politicoasă** sau **familiară**, în funcție de relația pe care vorbitorul o are cu ascultătorul. Astfel, *cererea familiară* se poate adresa persoanelor apropiate sau de aceeași vîrstă. În *cererea politicoasă* se folosesc formule de politețe precum: *vă rog, te rog, dați-mi voie, îmi permiteți* etc.

Formulează:

- o cerere de informații adresată unui polițist pentru aflarea numelui unei străzi

- o solicitare de informații adresată prietenei tale

- un enunț în care să oferi informații unei colege despre spectacolul de teatru la care ai participat

1 Colorează cu verde casetele care conțin *cereri politicoase* și cu albastru pe cele care conțin *cereri familiare*.

☐ Spuneți-mi, vă rog, unde este strada Verii.	☐ Raluca, dă-mi caietul înapoi!
☐ Bunicule, poți să îmi cumperi o prăjitură?	☐ Aș putea pleca în excursie?
☐ Doamnă, îmi permiteți, vă rog, să cobor?	☐ Adu-mi un pahar cu apă!

2 Alcătuieste enunțuri în care să formulezi:

- o cerere politicoasă adresată unui vecin, în care să folosești expresia „îmi dați voie”

- o cerere familiară adresată colegului de bancă, în care să folosești expresia „poți să...”

3 Notează la rubrica potrivită din tabel următoarele cereri politicoase și familiare:

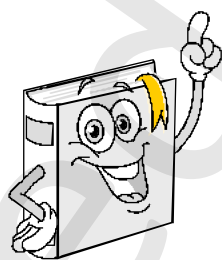
te rog; dă-mi și mie; dați-mi voie; poți să-mi aduci; îmi permiteți să; spune-mi.

cere politicoasă			
cerere familiară			

3

TEXTUL

Să ne amintim!

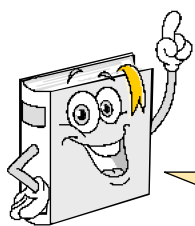

Mai multe propoziții legate prin înțeles alcătuiesc un **text**. Orice text are un **titlu**, care se scrie cu literă inițială mare, în partea de sus a textului, la mijloc. Când se începe o idee nouă în text, aceasta se scrie cu **alineat**.

Cel care a scris textul se numește **autor** (sau **scriitor, povestitor**), iar textul scris (poveste, poezie, piesă de teatru etc.) se numește **text literar**.

A. TEXTUL NARATIV

REȚINE!

Textul narativ (narațiunea) este o **povestire** a unei întâmplări. La întâmplarea care se petrece într-un anumit **loc** și **țimp** participă **personajele** textului.

1 Citește fragmentele de mai jos și identifică *locul*, *țimpul* și *personajele* întâmplărilor:

Domnul Ionescu este șofer de taxi. Nu e prea amuzant să fii șofer de taxi în București.

Trebuie să stai la coadă după alte taxiuri pentru a aștepta un client.

Trebuie să stai la coadă după alte mașini la semafor.

Toate gândurile acestea îl frământau pe domnul Ionescu într-o seară fierbinte de vară, când, dintr-o dată, o bătrânică vioaie și zâmbitoare deschise portiera taxiului său...

Personajele:

Locul:

Țimpul:

Ora de științe începuse de ceva timp.

— Acum, spuse doamna învățătoare, după ce ați admirat toți iepurașul, mergeți în bănci. Antonio ne va povesti de unde are acest animal drăguț.

Antonio era roșu de emoție și de-abia reuși să vorbească:

— Primăvara trecută, eram la țară la mătușa Ioana, împreună cu verișorii mei. Ne plăcea să o ajutăm pe mătușă. Deodată, am auzit un zgomot în cel mai apropiat tufiș. Mi-a fost așa de frică...

Întâmplarea 1

Personajele:

Locul

Țimpul

Întâmplarea 1

Personajele:

Locul

Țimpul

REȚINE!

Fiecare întâmplare are mai multe momente. Textul unei narațiuni poate fi împărțit în **fragmente**, fiecare având o **idee principală**. **Ideea principală** redă, pe scurt, conținutul fragmentului.

2 Citește fragmentele de mai jos și formulează ideea principală a fiecăruia:

Inimă de piatră

după Wilhelm Hauff

Peter înalță capul și, fără să vrea, scoase un țipăt. În fața lui erau mama și soția sa.

— Lisbeth! Cum să vă cer iertare?

— Ele te-au și iertat, Peter, zise Omulețul-de-Sticlă. Pentru că te-ai căit din toată inima ta care acum nu mai e de piatră. Întoarce-te acasă și fii cărbunar ca pe vremuri. Dacă îți vei prețui meseria, atunci și oamenii te vor respecta, chiar dacă nu vei avea munți de aur!

Ideea principală a fragmentului

Umbrela roșie

după Titel Constantinescu

Fetița e foarte fericită. Mama i-a dat umbrela ei cea roșie. Dar nu plouă. Dacă ar ploua, fetița s-ar plimba cu umbrela deschisă.

Dacă treci prin fața casei, să nu te miri că la fereastră stă o umbrelă... și sub umbrelă fetița. Stă singură la fereastră și așteaptă să plouă.

Ideea principală a fragmentului

Barbă Albastră

de Charles Perrault

— Iată cheile de la cele două camere mari, zise el, iat-o și pe cea de la odaia unde se află dulapul cu vase de aur și argint, poftim și cheile de la lăzile cu bani și cufărul cu nestemate. Acum iată și cheia cu care poți deschide toate încăperile din casă, afară de una. Aceasta, aflată la capătul coridorului cel întunecat, se deschide cu cheia mică pe care ți-o dau acum. Dar îți interzic cu strășnicie să intri în cămăruța aceea. Dacă n-ai să asculți și ai s-o deschizi, va fi vai și amar de tine!

Ideea principală a fragmentului

REȚINE!

Toate ideile principale, așezate în ordine, formează **planul simplu de idei**. Dezvoltând planul de idei, fără a adăuga toate amănuntele din text, ci doar lucrurile importante, se realizează **povestirea textului**.

Urmează sfaturile mele pentru a realiza corect povestirea scrisă a textului!

- Povestirea scrisă a textului trebuie să fie mai scurtă decât textul citit!
- Nu se folosește linia de dialog în povestirea textului, ci se transformă dialogul în povestire.
- Nu se folosesc formulări de genul „Autorul spune...”, ci se povestesc, direct, întâmplările.

3 Citește cu atenție textul următor, delimitează fragmentele și realizează planul simplu de idei.

Prințul Roland (poveste englezească)

A fost odată ca niciodată o prințesă pe nume Ellen, care avea trei frați. Cu toții trăiau fericiți și grădinile palatului răsunau de râsetele lor.

Într-o zi, pe când se jucau cu toții cu mingea pe pajiște, Roland lovi mingea cu putere. Aceasta se înalță sus, în văzduh, peste cupola biseriței din apropiere și se pierdu în depărtare.

— Mă duc eu după ea! zise Ellen, îmbujorată de atâta joacă.

— Așteaptă, mă duc eu! vru s-o oprească Roland.

Dar sora lui dispăruse deja și, deși o așteptară și apoi o căutară îndelung, n-o găsiră nicăieri.

Cu toții alergară la vrăjitorul Merlin să-l întrebe unde este Ellen, iar acesta îi lămuri că a fost răpită de elfi, pentru că a ocolit biserica invers decât merge soarele.

Planul simplu de idei

- 4** Citește cu atenție textul următor, delimitează fragmentele și realizează planul simplu de idei.

Măsuța fermecată, măgarul de aur și bâta din desagă

de Frații Grimm

A fost odată un croitor care avea trei feciori și doar o amărâtă de capră. Cum ea era singura lor avere, se străduiau să o hrănească pe cât se putea mai bine. Băieții o duceau în fiecare zi la păscut, căutând iarba cea mai bună și mai fragedă.

Într-o zi, când îi veni rândul, fiul cel mare duse capra în curtea bisericii unde creștea iarbă mare și grasă și capra păscu ziua întreagă.

Seara, flăcăul o întrebă:

— Te-ai săturat, căprița mea?

— *De mult ce-am păscut pe șleau*

Nicio frunză nu mai vreau!

Meee, meee! răspunse capra.

Ajuns acasă, flăcăul priponi capra și îi spuse tatălui său cum capra a păscut pe săturate toată ziua. Croitorul dori să afle chiar din gura caprei dacă e sătulă, iar aceasta îi răspunse:

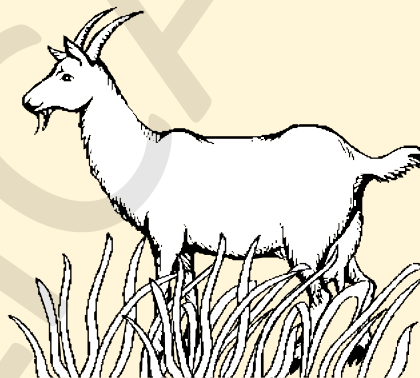
— *De la ce să fiu sătulă?*

Că nici frunză n-am gustat,

Doar pe șleauri am umblat!

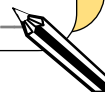
Meee, mee!

La auzul acestor vorbe, croitorul luă un retevei și se puse cu ciomăgeala pe bietul băiat, gonindu-l afară pe ușă.

Planul simplu de idei

- 5** Povestește în scris textul de mai sus.

MODEL DE ABORDARE A TEXTULUI NARATIV

Citește cu atenție și rezolvă exercițiile propuse pentru înțelegerea textului.

Cine nu are o soră să împrumute!

de Irina Glință

Bogdan s-a decis să rămână peste noapte la colegul lui, Daniel. Se cunosc încă de când erau la grădiniță și acum se consideră cei mai buni prieteni.

— Dacă n-ar avea o soră..., zise Bogdan cu voce tare, înainte să apese pe butonul soneriei de la ușă.

Ioana, sora lui Daniel, era mai mică decât ei cu vreo doi ani și era tare băgăcioasă.

— Bogdaaaan! Ai veniit! spuse Ioana, deschizându-i ușa.

— Bună! îi răspunse Bogdan la salutul călduros, mi-mând un zâmbet. Daniel este acasă?

— Da, este! Intră! Uite, v-am făcut floricele!

— Părinții voștri nu sunt acasă?

— Nu. Vin mai târziu. Hai, vino! Tocmai am pus un film! Se numește „Roboții intergalactici”.

— Ioana, noi nu ne mai uităm la filme de-astea! o apostrofă grav Daniel, apărut dintr-una din camere. Hai, du-te! Lasă-ne singuri! Avem chestii de-ale băieților de făcut.

În ciuda rugăminților Ioanei, cei doi băieți au fost de neînduplecat. Fata s-a văzut nevoită să-și mănânce floricelele împreună cu câteva păpuși. Băieții s-au apucat de experimentele din cutia primită cadou de Daniel.

Începutul a fost greu pentru cei doi prieteni – multe de citit, multe de asamblat: cutii, cutiute, sticlute... Dar, odată făcute toate, jocul promitea să fie palpitant.

— Ne trebuie apă! spuse Bogdan.

— Stai! Nu! Nu ieși! Sigur îi vom atrage atenția Ioanei. Să luăm apă din vaza cu flori!

Cu ajutorul lichidului incolor, primul experiment reuși: reacția apei cu prafurile din pliculețe a stârnit vulcanul, care începu imediat să fumege și să bolborosească.

Băieții erau încântați și au trecut repede la următorul experiment.

— Tai eu! se repezi Daniel să ia miniatura de bisturiu din mâinile amicului său.

— Ba nu, tai eu! se luptă acesta să-și păstreze rolul de chirurg principal.

Rezultatul fu dureros. Amândoi izbucniră într-un țipăt:

— Au! Au!

— Ioana! Ioana!

Ioana veni iute.

— Ce e?! Ce s-a întâmplat?!

— Uite!!

Fetița văzu sângele, dar nu se pierdu cu firea. Merse la baie, luă mica trusă de prim-ajutor și îi îngriji pe băieți ca o adevărată asistentă, dar le ținu și morala de rigoare:

— De câte ori vi s-a spus să nu vă jucați cu obiecte ascuțite?

Băieții nu ziceau nimic, în timp ce fetița îi bandaja, dădea cu pudră împotriva infecției și aplica plasturii viu colorați.

Dar cel mai tare îi deranja că fuseseră nevoiți să apeleze la ajutorul Ioanei. Mai mult, acum vor trebui să-i mulțumească!

— Mulțumesc, Ioana! zise primul Daniel.

— Da, și eu îți mulțumesc, Ioana! adaugă Bogdan recunoscător.

— Cu plăcere! A acorda primul ajutor nu este chiar pasiunea vieții mele, dar acum mi-a făcut plăcere că m-ați chemat!

— Totuși, nu ai de gând să...

Daniel nu apucă să-și ducă fraza la capăt, că sora lui o completează:

— Să rămân? Hm! Ar trebui să vă ajut să faceți curățenie. Nu știu dacă mama are să fie înțelegătoare în privința asta! și arată cu mâna de jur-împrejurul camerei.

— Ai dreptate, Ioana! sări Daniel, oprind-o pe sora lui care se pregătea să plece din cameră. Rămâi!

— Hmmm! Nu știu ce să zic! Cred că prietenului tău nu îi prea place ideea.

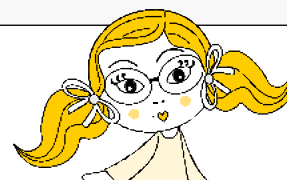
— Nu! Nu! Adică... Sigur că îmi place ideea! Rămâi, Ioana!

— Aud și eu un „Te rugăm!”?

Băieții se uitară unul la altul, părând să cântărească îndelung ce aveau de pierdut și ce aveau de câștigat. După doar câteva secunde, rostiră tare și răspicat, deodată:

— Te rugăm, Ioana, rămâi cu noi!

EXERCIIII

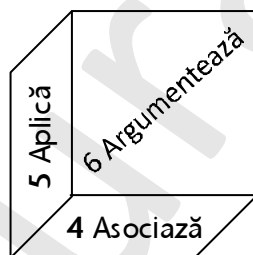
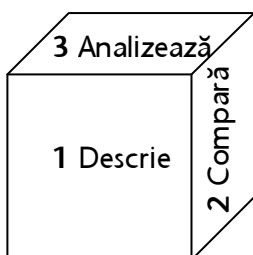
1 Identifică:

Locul: _____

Timpul: _____

Personajele: _____

2 METODA CUBULUI

CUBUL este o metodă de învățare, prin care se explorează o temă / un subiect din mai multe perspective. Cele 6 fețe ale cubului sunt:

1. Descrie

2. Compară

3. Analizează

4. Asociază

5. Aplică

6. Argumentează

(1) Descrie.

Scrie însușiri care să caracterizeze pe:

Bogdan și Daniel: _____

Ioana: _____

(2) Compară atitudinea lui Bogdan cu atitudinea Ioanei.

Bogdan	Ioana
– ...	– îl salută călduros pe Bogdan
– o alungă pe Ioana, rămânând să facă singur experimente cu Daniel	–
– se sperie când se taie	–
– se hotărăște cu greu să o roage pe Ioana să rămână	–

(3) Analizează sensul enunțurilor, explicând înțelesul lor:

- „Fata s-a văzut nevoită să-și mănânce floricelele împreună cu câteva păpuși.”

- „— Ba nu, tai eu! se luptă acesta să-și păstreze rolul de chirurg principal.”

- „Păreau să cântărească îndelung ce aveau de pierdut și ce aveau de câștigat.”

(4) Asociază replicile cu personajele care le rostesc.

„— Nu știu dacă mama are să fie înțeleghătoare în privința asta...”

IOANA

BOGDAN

DANIEL

„— Ioana, noi nu ne mai uităm la filme de-astea!”

„— Sigur că îmi place ideea!”

(5) Aplică Caută în dicționar sensurile următoarelor cuvinte și alcătuiește enunțuri cu ele.

intergalactic =

chimic =

bisturiu =

(6) Argumentează Explică înțelesul titlului „Cine nu are o soră să împrumute!”, folosind argumente din textul citit.

3 Completează JURNALUL CU DUBLĂ INTRARE:

Fragmentul meu preferat este:	Am ales acest fragment deoarece:
de la „_____”	
_____”	
până la „_____”	
_____”	

Jurnalul cu dublă intrare este o metodă prin care elevii aleg un fragment dintr-un text și apoi explică de ce l-au ales, ce anume i-a impresionat. Acest jurnal este deosebit de util atunci când elevii au de citit lecturi mai mari.

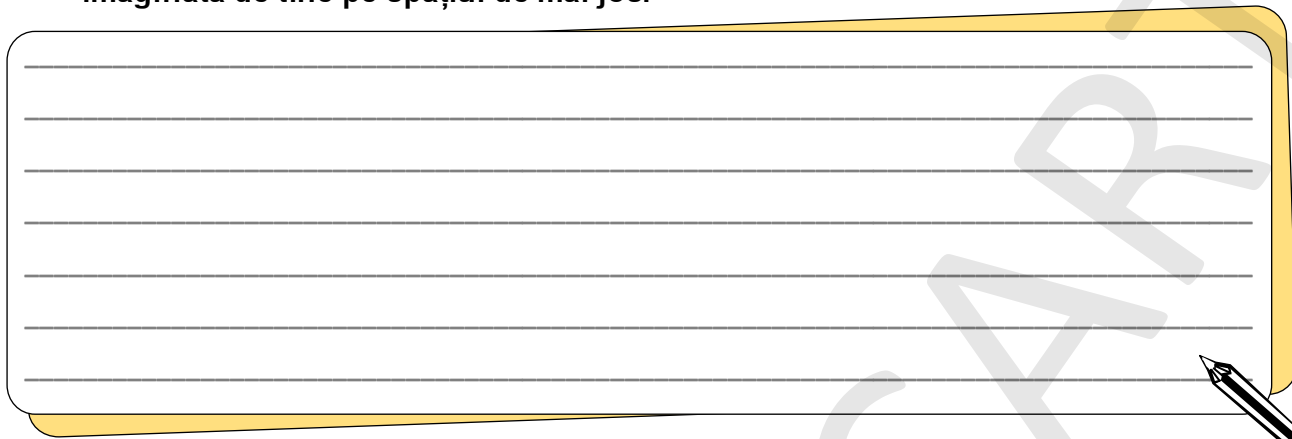
4 Formulează câte o întrebare legată de textul citit, prin care să soliciți:

a) informații din text

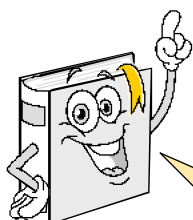
b) o părere legată de o anumită situație din text

Roagă colegii să răspundă la întrebările formulate.

- 5** LECTURĂ CREATIVĂ. Imaginează-ți că Ioana nu ar fi fost de acord să rămână în final cu băieții pentru a-i ajuta să facă ordine. Ce s-ar fi întâmplat? Scrie versiunea imaginată de tine pe spațiul de mai jos.

B. TEXTUL DESCRIPTIV

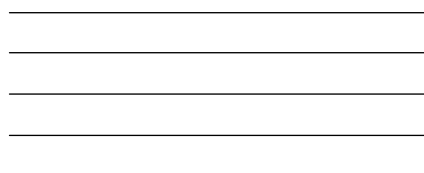
REȚINE!

Textul descriptiv prezintă scene, persoane, obiecte, emoții și se concentrează asupra detaliilor acestora. Textul conține multe informații despre elementele prezentate. Ființele se descriu ținând cont de aspectul fizic și de însușirile sufletești.

- 1** Citește fragmentele date și notează ce element este descris în fiecare fragment.

a) „Aerul fierbe de zăpușală. Cerul pare că arde deasupra noastră. Pe lanuri zoresc muncitorii, desculți, cu frunze de brusturi pe cap, cu mânecile cămășii de pânză aspră sumese până-n suptiori.”

(*România pitorească*, Alexandru Vlahuță)

b) Buburuza, numită și gărgăriță, este o insectă care trăiește pe toate continentele. Are corpul alcătuit din: cap, torace și abdomen.

Capul

prezintă o pereche de antene, ochi și o gură cu 2 clești tăioși, numiți mandibule.

La **torace** sunt prinse 6 picioare terminate cu gheare și 2 perechi de aripi. Cele 2 aripi roșii și tari protejează o altă pereche de aripi fragile și transparente. Acestea o ajută să zboare.

Abdomenul

este format din inele, care sunt prevăzute cu găuri prin care buburuza respiră.

c) Ioana este prietena mea cea mai bună. Suntem foarte apropiate încă din clasa I. Ea este foarte generoasă, mereu atentă la ceilalți, o prietenă devotată. Este pasionată de animale și de sport. Practică gimnastica de câțiva ani. Ioana este înaltă și are trupul zvelt. Este o sportivă de succes.

d) Ca formă este pătrată, deseori e colorată.
Nu e var și nu e ghips, dar e bună pentru scris.

2 Realizează și tu scurte descrieri pe următoarele teme:

chipul mamei

cel mai frumos loc pe care l-ai vizitat

C. TEXTUL ÎN VERSURI

Să ne amintim!

Textul în versuri se numește **poezie**. Autorul poeziei este **poetul**. Un rând al unei poezii se numește **vers**, iar mai multe versuri grupate formează o **strofă**. Cuvintele de la sfârșitul versurilor **rimează**.

Citește cu atenție poezia:

Primăvara (fragment) de Vasile Alecsandri

A trecut iarna geroasă,
Câmpul iată-l înverzit,
Rândunica cea voioasă
La noi iarăși a sosit!

Cântă cucu-n dumbrăvioară
Pe copacul înflorit,
Salutare, primăvară,
Timp frumos, bine-ai venit!

1 Completează enunțurile:

- Titlul poeziei este _____ .
- Autorul se numește _____ .
- O strofă are _____ versuri.

2 Recitește fragmentul poeziei de la pagina anterioară. Subliniază și unește cuvintele care rimează, urmărind modelul nostru.

3 Scrie însușirile pe care poetul le atribuie următoarelor elemente:

iarna → _____

copacul → _____

rândunica → _____

timpul → _____

4 Marchează cu „x” caseta corespunzătoare răspunsului corect:

- Poetul se adresează primăverii în mod: ☐ *direct* ☐ *indirect*
- Formula de salut folosită este: ☐ *Bună ziua!* ☐ *Salutare!*
- Urarea pe care o face „timpului frumos” este: ☐ *Fii binevenit!* ☐ *Bine-ai venit!*

Citește cu atenție poezia:

Zi de vară (fragment) de George Topîrceanu

Liniște. Căldură. Soare.
Sălciile plângătoare
Stau în aer, dormitând.
Un vițel în râu s-adapă
Și-o femeie, lângă apă,
Spală rufe, cântând.

Și din vale abia vine
Murmur slab, ca de albine,
Somnoros și uniform:
Râul, strălucind în soare,
Ceartă sălciile, care
Toată ziua dorm.

1 Completează enunțurile:

- Titlul poeziei este _____ .
- Autorul se numește _____ .
- O strofă are _____ versuri.

2 Subliniază și unește cuvintele care rimează în poezia de mai sus. Urmărește modelul nostru din chenar.

3 Caută în dicționar sensurile cuvintelor:

a se adăpa = _____

murmur = _____

uniform = _____

Alcătuiește enunțuri cu aceste cuvinte.

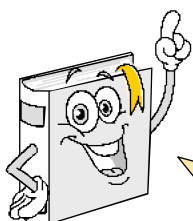
4 Care sunt însușirile pe care poetul le atribuie cuvântului „murmur”?

5 Care este atmosfera generală sugerată de versurile poeziei?

D. TEXTUL NONLITERAR / INFORMATIV

REȚINE!

Textul nonliterar / informativ are rolul de a transmite cititorilor informații, de a oferi explicații în legătură cu diverse elemente.

Informațiile transmise într-un text informativ trebuie să fie clare, pentru a putea fi înțelese exact de către cititor.

Texte informative pot fi: știrile, articolele din ziar, textele științifice, reclamele publicitare, buletinele meteo etc.

Citește cu atenție textul informativ de mai jos și rezolvă exercițiile propuse.

CINE MĂNÂNCĂ PE CINE?

Hrănirea

Plantele se hrănesc cu apa și sărurile minerale extrase de rădăcină din pământ, folosind și dioxidul de carbon absorbit de frunze din aer.

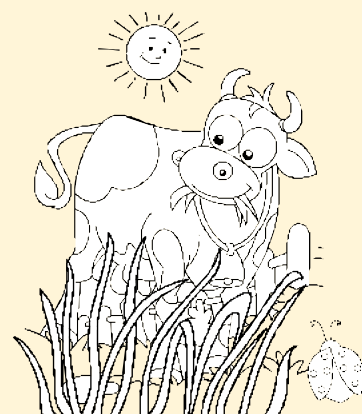
Fiecare specie de animale are propriul său regim alimentar. Pentru a se hrăni, ființele depind unele de altele. Legăturile de hrănire care există între diferite ființe care trăiesc în același mediu formează un lanț de hrănire (lanț trofic).

Erbivore, carnivore, omnivore

Un lanț de hrănire începe întotdeauna cu plantele. Frunzele, fructele și semințele acestora sunt mâncate de animale erbivore ca melcul, calul, antilopa, girafa, hipopotamul, bizonul, veverița etc.

Animalele carnivore sunt prădători. Vânează și mănâncă alte animale (erbivore sau carnivore). Leul, tigru, pantera, vulpea, lupul, vulturul și rechinul sunt carnivore.

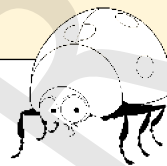
Animalele omnivore se hrănesc atât cu plante, cât și cu animale. De exemplu, vrabia mănâncă grăunțe, insecte, viermișori, fructe.

Un echilibru fragil

Urșii koala nu mănâncă decât frunzele unei anumite specii de eucalipt. Din păcate, hrana lor devine din ce în ce mai rară.

Stricarea lanțului de hrănire poate duce la dispariția anumitor specii. Grădinarul care folosește insecticid pentru a scăpa de insectele nedorite va face să dispară și gărgărițele care se hrăneau cu ele.

1 Scrie titlul și subtitlurile din textul informativ citit.

Titlu: _____

Subtitluri: _____

2 Notează cu „A” (adevărat) sau „F” (fals):

- ☐ Pentru a se putea hrăni, plantele au nevoie de apă, săruri minerale și dioxid de carbon.
- ☐ Fiecare specie de animale are propriul său regim alimentar.
- ☐ Un lanț de hrănire începe întotdeauna cu un animal erbivor.
- ☐ Animalele carnivore sunt prădători.
- ☐ Vrabia este omnivoră.

3 Scrie câte cinci nume de animale pentru fiecare categorie:

animale erbivore

animale carnivore

animale omnivore

ACTIVITĂȚI PROPUSE PORȚIND DE LA TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE

S-a demonstrat că există mai multe tipuri de inteligență, nu doar una singură: inteligență verbală, inteligență matematică, inteligență naturalistă, inteligență muzicală etc.

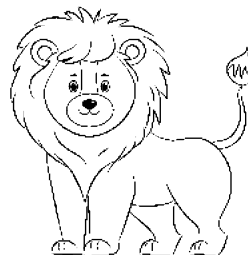
Fiecare copil are o formă specială de inteligență. Învățătorul sau părintele trebuie să o descopere și să o pună în valoare.

GRUPA 1 – SCRIITORII

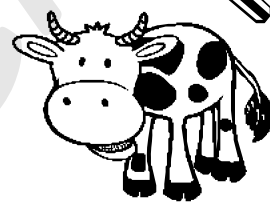
- Realizează un scurt text în care să povestești aventurile unui leu în căutare de hrană. Introducerea a fost deja scrisă pentru tine.

Ora mesei

Soarele își revarsă căldura necruțătoare peste savană. Toate ierburile s-au uscat și parcă imploră cerul să trimită câțiva stropi dătători de viață.

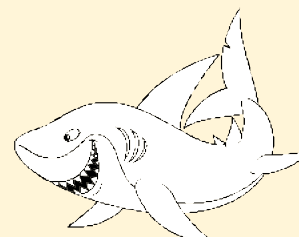
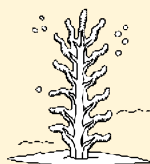
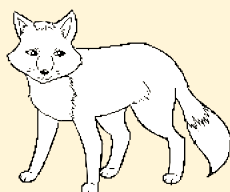
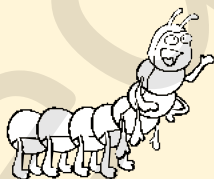
This image shows a blank sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The paper has rounded corners and a yellow border. A large, faint, light gray watermark with the letters "CAR" is oriented diagonally from the bottom left towards the top right. In the bottom right corner, there is a small, detailed illustration of a black pen or pencil pointing upwards and to the left.

● Rezolvă problemele:

Unește elementele de mai jos pentru a forma lanțuri de hrănire:

- în mare

GRUPA 4 – PICTORII

Realizează un desen în care să ilustrezi un lanț de hrănire.

GRUPA 5 – INVENTIVII

„Urșii koala nu mănâncă decât frunzele unei anumite specii de eucalipt. Din păcate, hrana lor devine din ce în ce mai rară.”

- Propune soluții pentru a ajuta la salvarea acestei specii de urs.

GRUPA 6 – ISTORICII

„Dinozaurii, animale care au stăpânit Pământul cu mult timp în urmă, au dispărut acum aproximativ 65 de milioane de ani.

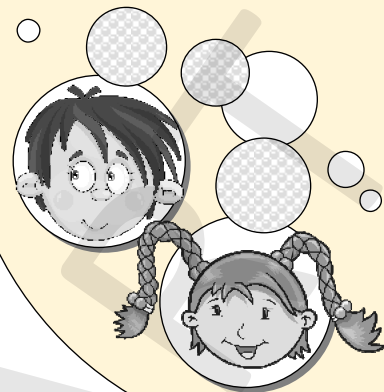
Cauza dispariției lor se presupune a fi un meteorit care a lovit Pământul. Un nor de praf uriaș a acoperit cerul și a împiedicat lumina Soarelui să ajungă pe Pământ, timp de luni sau chiar ani. Fără lumină, plantele au încetat să mai crească.”

Pornind de la informațiile aflate în textul „Cine mănâncă pe cine?”, explică de ce dispariția plantelor a dus la dispariția dinozaurilor.

V

SCRIEREA FUNCȚIONALĂ ȘI IMAGINATIVĂ

1

SCRIEREA FUNCȚIONALĂ

A. CARTEA POȘTALĂ

- 1** Citește mesajul de pe cartea poștală de mai jos și identifică:
- expeditorul; - destinatarul; - locul unde e trimisă cartea poștală.

<i>Dragi bunici,</i> <i>Mă bucur de zile însorite, pline de</i> <i>drumeții, vizite și de joacă alături de</i> <i>mami, tati și Iulia.</i> <i>Aștept cu nerăbdare să vă povestesc</i> <i>în amănunt tot ce am făcut și să</i> <i>vă descriu locurile vizitate!</i> <i>Cu drag,</i> <i>nepoata voastră, Amalia</i> Mănăstirea Cornetu		141223 Destinatar <u>Popescu Ion</u> Strada <u>N. Bălcescu</u> Nr. <u>120</u> Blocul <u>A29</u> Scara <u>C</u> Etajul <u>IV</u> Apart. <u>14</u> <table border="1"> <tr> <td>CODUL 117067</td> <td>LOCALITATEA Brașov</td> </tr> </table> Țara de destinație <u>România</u>	CODUL 117067	LOCALITATEA Brașov
CODUL 117067	LOCALITATEA Brașov			

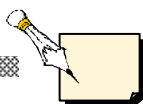
expeditor = _____

destinatar = _____

locul unde va fi trimisă cartea poștală = _____

- 2** Imaginează-ți că ești în tabără la mare și trebuie să scrii o carte poștală adresată părinților. Nu uita să completezi datele destinatarului.

	141223		
	Destinatar _____		
	Strada _____ Nr _____		
	Blocul _____ Scara _____ Etajul _____ Apart _____		
	Sectorul _____ Județul _____		
	<table border="1" style="width: 100%;"><tr><td style="width: 50%;">CODUL</td><td style="width: 50%;">LOCALITATEA</td></tr></table>	CODUL	LOCALITATEA
	CODUL	LOCALITATEA	
	Lei: 1,50		

B. FELICITAREA

- 1** Scrie cu ocazia căror evenimente poți trimite felicitările de mai jos:

2 Citește mesaje de pe următoarele felicitări și identifică expeditorul și destinatarul.

*Lumina Învierii să vă aducă în suflet
pace și armonie. Paște fericit!*

*Cu drag, vărul vostru,
Mihnea*

expeditor: _____

destinatar: _____

*Te iubesc mai mult decât orice pe lume și
la fel te voi iubi mereu!*

*La mulți ani, mămica mea dragă!
Ana*

expeditor: _____

destinatar: _____

3 Compune mesaje de felicitare pentru ocaziile date. Realizează și un desen sugestiv.

- pentru bunici, cu ocazia Anului Nou

- pentru un prieten, cu ocazia aniversării

C. FLUTURAȘUL INFORMATIV

1 Observă modelele de fluturași informativi de mai jos și răspunde la întrebări:

Elevii Școlii Gimnaziale nr. 1 organizează PARADA ECO în ziua de 22 aprilie, începând cu ora 11⁰⁰. Toți participanții se vor întâlni în curtea școlii.

Dacă și tu iubești natura și vrei ca toți să aibă grijă de ea, te invităm să participi la paradă!

1. Care este evenimentul anunțat?

2. Cine sunt organizatorii?

3. În ce dată va avea loc evenimentul?

4. Cine poate participa?

DANS DE SOCIETATE,
DANS MODERN, DANS SPORTIV

Dacă vrei să fii vedetă, îți place mișcarea și vrei să îți faci prieteni, te invităm să urmezi cursurile de dans organizate de Clubul de dans sportiv.

Pentru mai multe informații, sunați la telefonul: 07xx xxx xxx sau scrieți la adresa de e-mail: office@clubuldedans.ro

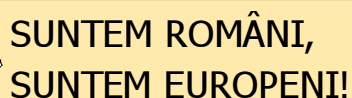
1. Ce activități sunt propuse?

2. Cine organizează activitățile?

3. Cum pot fi contactați organizatorii?

4. Scrie 3 lucruri pe care ai vrea să le afli sunând la numărul de telefon dat.

b) Trebuie să protejăm mediul înconjurător.

c) Suntem respectați ca orice cetățean european.

d) Trebuie să păstrăm și să arătăm întregii Europe tradițiile naționale!

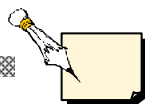
2. Care dintre enunțurile scrise conține un îndemn?

3. Scrie un enunț pe care l-ai adăuga tu pe fluturas.

2 Realizează și tu fluturași informativi prin care să anunți:

- o acțiune de plantare a pomilor în grădina școlii

- un curs de şah organizat de Clubul Sahistilor Amatori

D. INVITAȚIA

1 Observă invitațiile de mai jos și răspunde la întrebări:

Dragi copii,

Cu deosebită plăcere, vă invit pe 1 iunie, la ora 15⁰⁰, în Parcul Central, pentru a sărbători împreună Ziua Copilului.

Doamna învățătoare

1. Cui se adresează invitația?

2. La ce eveniment sunt invitați copiii?

3. În ce dată și la ce oră va avea loc?

4. Care este locul de desfășurare?

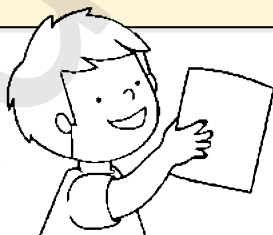
5. Cine adresează invitația?

Dragi colegi,

Sâmbătă, 9 mai, vă invit să sărbătorim împreună ziua mea de naștere, la Complex Galeria, începând cu ora 17⁰⁰.

Nu uitați să aduceți cu voi și voia bună!

Andrei

1. Cui se adresează invitația?

2. La ce eveniment sunt invitați colegii?

3. În ce dată și la ce oră va avea loc?

4. Care este locul de desfășurare?

5. Cine adresează invitația?

- 2** Elevii clasei a III-a au scris o invitație domnului director, dar, de emoție, au uitat câteva cuvinte. Ajută-i tu să le scrie la locul potrivit.

● vă invităm, ● director, ● serbarea, ● a III-a, ● drag, ● Sala de festivități, ● respect

Stimate domnule _____,

*Cu deosebită plăcere, _____ vineri, 18 iunie, ora 17⁰⁰, în _____ să urmăriți _____ de sfârșit de an școlar organizată de elevii clasei _____.
Vă așteptăm _____ !*

*Cu _____,
Elevii clasei a III-a*

- 3** Realizează și tu câte o invitație, prin care:

● să inviți un prieten la o activitate organizată împreună cu colegii tăi

● să-ți inviți părinții la o expoziție organizată de clasa ta

● să-ți inviți colegii la ziua ta onomastică

● să inviți profesorii din școală la un spectacol caritabil organizat de clasa ta

NU UITA SĂ PRECIZEZI: data, ora, locul, evenimentul!

Să ne aducem aminte!

Afișul este un text nonliterar/informativ prin care se aduce la cunoștința publicului un eveniment.

Afișul trebuie astfel construit încât să atragă atenția. Informațiile de pe afiș trebuie să fie ușor de citit și să conțină date esențiale legate de eveniment: *numele evenimentului, data, ora și locul de desfășurare*.

1 Observă afișele de mai jos și rezolvă sarcinile cerute.

Asociația „BE COOL”

organizează la Bușteni:

*Voluntari
din Anglia*

**Tabăra de
limba engleză**

În perioada 11-17 august

**Vino să ne distrăm
împreună!**

Pentru mai multe informații
sunați la 0710 234 XXX!

● Marchează cu „x” casetele corespunzătoare informațiilor pe care le-ai aflat din afiș.

- ☐ locul desfășurării
- ☐ perioada
- ☐ programul zilnic din tabără
- ☐ numele organizatorului
- ☐ perioada de înscriere

● Ce trebuie făcut pentru a afla mai multe informații?

Elevii clasei a III-a

de la Școala nr. 10 Sibiu

organizează:

Spectacolul caritabil

**„De Grăciun,
să fim mai buni!”**

În data de 22 decembrie, ora
17⁰⁰, în sala de festivități a școlii

**Ți-am pregătit
multe surprize!**

*Banii strânși vor fi donați
copiilor și persoanelor
vârstnice aflate în
dificultate.*

● Completează:

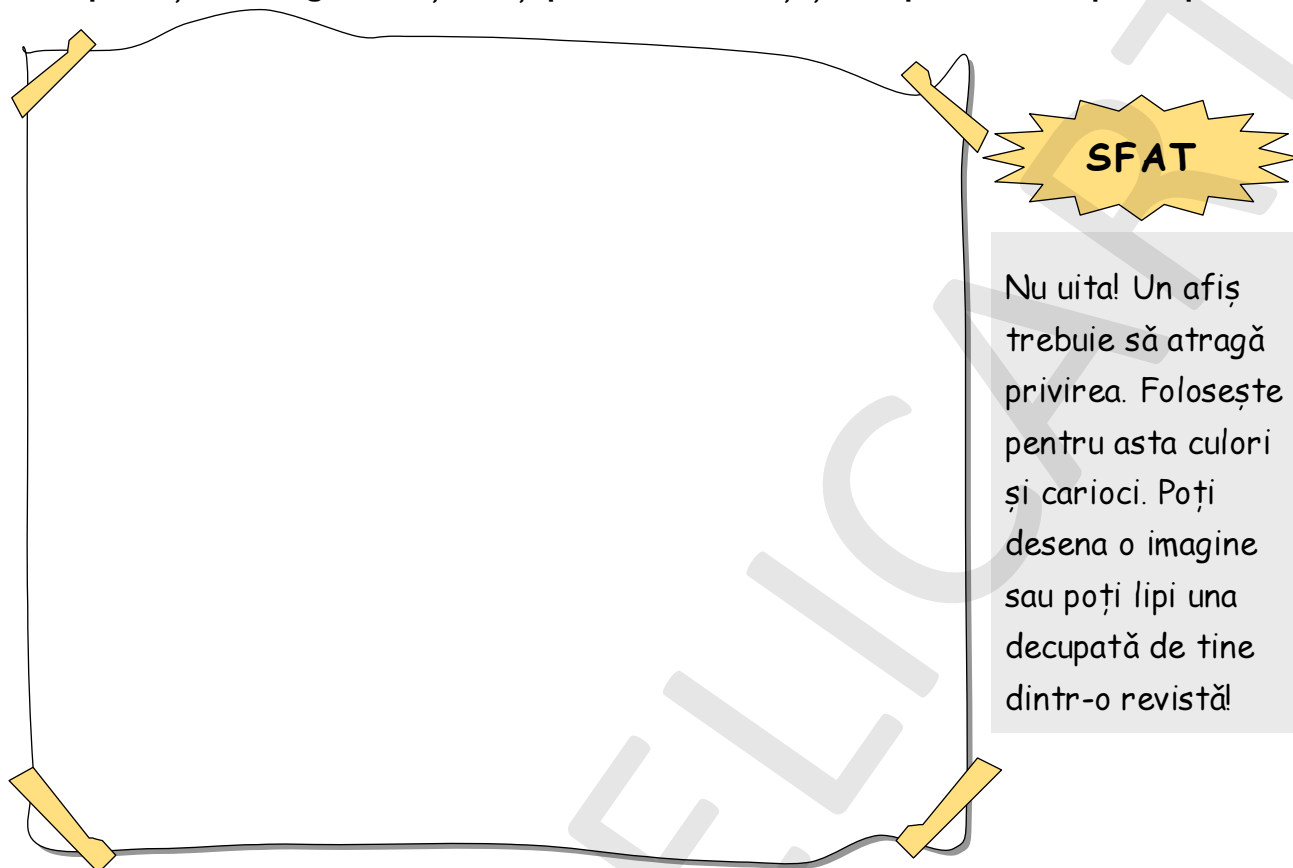
■ Cine organizează evenimentul?

■ Despre ce eveniment este vorba?

■ Care este scopul acestuia?

■ Când și unde va avea loc spectacolul?

- 2** Realizează și tu un afiș în care să anunți organizarea unei acțiuni de plantare de pomi și flori în grădina școlii și prin care să inviți și alte persoane să participe.

- 3 ACTIVITATE PE ECHIPE.** Clasa va fi împărțită în 4–5 echipe, fiecare dintre acestea având sarcina de a realiza un afiș.

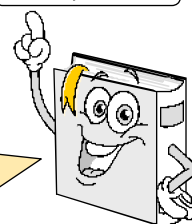
ETAPE DE LUCRU	Materiale necesare
1. Găsirea temei afișului (fiecare membru al echipei propune o temă, se discută și se alege cea mai potrivită) 2. Realizarea schiței afișului (se schițează în creion conținutul afișului, se face așezarea în pagină a elementelor componente) 3. Realizarea afișului (se lipește, se scrie, se desenează) 4. Prezentarea afișului în fața clasei de către un reprezentant/ de către toată echipa.	■ reviste vechi, ziare ■ foarfece ■ lipici ■ culori, carioci ■ acuarele

F. Cartea / Revista clasei

- **Autorul** este cel care concepe conținutul cărții (pot fi mai mulți autori care lucrează la o singură carte).
- **Ilustratorul** este cel care realizează desenele, în funcție de conținutul cărții.
- **Editorul** este persoana care face posibilă apariția unei cărți sau a unei reviste. El este cel care publică sau tipărește cartea, apoi o vinde.

REȚINE!

1 ACTIVITATE PE ECHIBE. Clasa este împărțită în echipe de 5–6 membri. Fiecare echipă trebuie să realizeze o carte pornind de la structura de mai jos.

Pentru fiecare capitol se scrie un scurt text și se realizează o ilustrație reprezentativă.

ETAPE DE LUCRU	Materiale necesare
1. Fiecare echipă are nevoie de 10 coli (1 copertă + 9 pagini conținut). 2. Se citește structura dată mai jos și se fac propuneri, care se notează separat pentru fiecare capitol. 3. Se distribuie apoi capitolele între membrii echipei: fiecare capitol (text + ilustrații) va fi realizat pe o coală separată. 4. După ce conținutul este gata, se găsește un titlu potrivit și se realizează coperta. 5. Se prind împreună toate paginile și se prezintă povestea creată (cartea) în fața clasei.	■ coli de hârtie ■ culori, carioci ■ pixuri

(Fiecare capitol conține sugestii orientative.)

Capitolul 1.
CASTELUL

■ Într-o țară îndepărtată, era un minunat castel...
(Prezintă castelul și împărăția. Desenează castelul.)

Capitolul 2.
FAMILIA REGALĂ

■ În castel locuiește familia regală...
(Prezintă membrii familiei. Dă-le nume. Desenează-i.)

Capitolul 3.
GRĂDINA PALATULUI

■ În grădina palatului se află un copac pe care doar familia regală are dreptul să-l îngrijească...
(Scrie ce puteri magice are copacul / au fructele lui. Desenează-l.)

Capitolul 4.
INVAZIA

■ Regatul este atacat de armata regelui vecin...
(Explică de ce a fost invadat regatul. Desenează armata inamică.)

Capitolul 5.
MAGICIANUL

■ Pentru a salva temporar regatul, magicianul palatului transformă armata inamică...
(Scrie formula magică folosită. Desenează armata după ce fost transformată.)

Capitolul 6.
CAVALERUL

■ Apare un cavaler care știe cum să salveze pentru totdeauna regatul...
(Explică ce poate face cavalerul. Desenează-l.)

Capitolul 7.
SALVAREA

■ Regatul e salvat...
(Povestește cum se întâmplă acest lucru. Desenează cel mai important moment.)

Capitolul 8.
RECOMPENSA

■ Cavalerul e recompensat de rege.
(Scrie ce recompensă primește. Desenează recompensa primită.)

Capitolul 9.
FINAL FERICIT

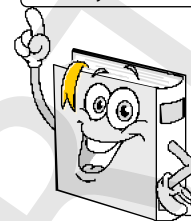
■ Și au trăit fericiți până la adânci bătrâneți...
(Scrie cum se termină povestea. Desenează un moment fericit.)

REVISTA CLASEI

■ **Redactorul** este persoana care scrie un **articol**, prin care informează cititorul în legătură cu un anumit subiect.

La realizarea unei reviste participă întotdeauna mai multe persoane.

REȚINE!

MODEL: pagini din revista ELI (editura Elicart)

- 1 Realizează și tu o revistă împreună cu ceilalți colegi. Dar, mai întâi, observă modelul de revistă prezentat mai sus.

ETAPE DE LUCRU

1. Alegerea unui redactor-șef.
2. Fiecare elev spune despre ce i-ar plăcea să scrie.
3. Se grupează propunerile și se realizează structura revistei.
4. Se scriu și se ilustrează articolele.
5. Se prind împreună pentru a forma revista.

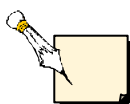
Materiale necesare

- coli de hârtie
- creioane,
- pixuri, culori

ÎNAINTE DE A TE APUCA DE LUCRU, ANTRENEAZĂ-TE!

1. Relizează un chestionar pentru a-i lua un interviu doamnei învățătoare/profesorului preferat.
2. Scrie un articol (10-15 rânduri) despre un loc pe care l-ai vizitat și te-a impresionat.
3. Alcătuieste o pagină cu informații și curiozități despre o plantă/un animal/o rocă.
4. Compune exerciții și probleme pe care să le propui colegilor spre rezolvare.

G. E-MAILUL

1 Observă e-mailul de mai jos și părțile lui componente.

adresa

subiectul mesajului

mesajul

semnătura

formula de adresare

Mesaj nou

Către alina.popescu@yahoo.com

Subiect Plimbare în parc

Salut!

Împreună cu Mirela și Ioana am hotărât să mergem în parc sâmbătă după-amiaza. Ai vrea să vii cu noi? Vrei să venim să te luăm de acasă sau ne întâlnim în parc?

Ancuța

Răspunde la e-mailul primit:

• ești de acord

Mesaj nou

Către ancuta2000@yahoo.com

Subiect RE: Plimbare în parc

• nu ești de acord

Mesaj nou

Către ancuta2000@yahoo.com

Subiect RE: Plimbare în parc

2 Scrie și tu e-mailuri în care:

• inviți un coleg la un concert în aer liber

Mesaj nou

Către

Subiect Concert

• anunți un coleg care a lipsit de la școală de organizarea unei excursii

Mesaj nou

Către

Subiect Excursie

3 Creează și tu o adresă de e-mail (roagă-ți părinții să te ajute) și comunică astfel cu colegii și chiar cu doamna învățătoare. Site-uri: **yahoo.com** , **gmail.com** .

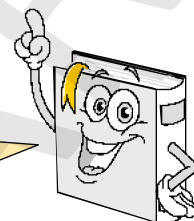

A. PĂRȚILE UNEI COMPUNERI

Orice compunere are:

• o **introducere** (în care se prezintă locul, momentul și personajele ce participă la acțiune); • un **cuprins** (partea cea mai mare, în care sunt relatate întâmplările, ceea ce se petrece); • o **încheiere** (care conține concluzia, morala, învățătura, părerea personală). Compunerea poartă un **titlu**, ce trebuie să fie în strânsă legătură cu conținutul.

REȚINE!

- 1** Citește compunerea de mai jos și delimitează părțile ei, scriind **I** (introducere), **C** (cuprins), **Î** (încheiere).

Iarna

A venit anotimpul rece. Păsările au plecat de mult în țările calde. Natura a adormit. Privesc copacii care și-au pierdut frunzele și sunt acum acoperiți de zăpadă. Paltoanele, fesurile și bocancii au luat locul sandalelor și șepcilor.

Se apropie vacanța de iarnă. Ce bine îmi pare! Oare ce îmi va aduce anul acesta Moș Crăciun?

Din păcate, ziua este prea scurtă pentru cât mi-ar plăcea să mă joc.

— Mamă, voi putea să mă dau pe derdeluș, cu sania, și după lăsarea întinericului?

— Nu, pentru că ai putea să te lovești! Știi că pârtia nu e bine luminată!

— Ce rău îmi pare!

Adorm cu gândul la vacanță. Măine este doar o nouă zi de școală.

- 2** Ordonează părțile compunerii de mai jos. Dă-i un titlu potrivit.

Deodată, zăresc un mușuroi de furnici ce alergau grăbite după hrana necesară. Tolănit în iarba deasă, un greieraș cânta cu scripca sa. O furnicuță, auzindu-l, se oprește din drumul său și-l întrebă:

— Ce faci, dragă vecine? Toată lumea aleargă, numai tu ești vesel și cânti fără nicio grijă.

— Da, vecina mea cea harnică, cânt, dar asta o fac pentru a vă veseli pe voi, vecinele harnice. O fac drept răsplată pentru faptul că în timpul iernii voi ați fost foarte generoase cu mine și nu m-ați lăsat în lipsuri și nevoi.

— Bine că recunoști, vecine! Să ne cânti toată vara, dar să nu uiți că zilele calde trec repede și iarăși ne vom trezi cu iarna la ușă. Bine-ar fi să iei seama și să faci și tu ca mine.

— Mulțumesc de învățătură, vecina mea furnică, și îți promit că-ți voi asculta sfatul.

Astfel au trecut zilele verii și iarna iar a bătut la ușa furnicuțelor și a greierașului, găsimu-l pe acesta cu cămărele pline și cu dragoste de viață lungă.

De câteva zile afară este soare și în grădinița din fața casei au înflorit zambilele, iar pomii au înmugurit. Albinele au început să zboare căutând din floare-n floare polen și nectar.

3 Scrie o introducere pentru următoarea compunere:

Vioara

„Câte taine ascunzi tu, micuță vioară, ale cărei strune au fost mângâiate de Ciprian Porumbescu?” gândesc eu cu voce tare.

Și, spre surprinderea mea, o voce subțire și cristalină răspunde:

— Așa este! Mai multe decât crezi! Am fost de-a lungul vieții mele martoră la numeroase bucurii, dar și necazuri! Corzile mele au fost mângâiate cu măiestrie de prietenul meu, arcușul, și amândoi, eu și el, am cântat fenomenal! Am uimit o lume întreagă!

— Văd că nu ești modestă deloc! Dar datorită cui erați voi așa de... fenomenali?

— Oo... mă sfiam să-ți spun acest lucru de teamă să nu plâng! Datorită stăpânului nostru: Ciprian Porumbescu. L-am urmat peste tot: când a studiat la Suceava, Cernăuți și Viena; când a fost student la teologie; apoi când a fost profesor la Brașov; când a avut răsunătorul succes cu opera *Crai nou* sau opera *Balada pentru vioară și orchestră*; și atunci când a fost la închisoare...

— A fost la închisoare?

— Da, a fost arestat pentru activitatea sa politică, iar în timpul detenției am scris împreună cele mai bune piese: *Rapsodia română*, *Serenada*, *Inimă de român*...

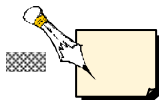
— Văd că ați compus foarte mult împreună!

— Și am mai fi compus, dar... mult prea devreme, la doar 29 de ani, fiind bolnav de tuberculoză, Ciprian Porumbescu s-a stins din viață. Și atunci... la Stupca... a plâns o vioară...

— Ai încercat să mai cânti de atunci? întreb eu, încercând cu greu să-mi stăpânesc lacrimile.

Vioara tăcea și nu înțelegeam de ce. Privesc în jur. Sala se umpluse de vizitatori. Atunci am înțeles.

— La revedere, micuță vioară!

B. COMPUNEREA DUPĂ O ILUSTRAȚIE SAU UN ȘIR DE ILUSTRAȚII

1 Privește ilustrația de mai jos și realizează o compunere în care să descrii anotimpul prezentat. Dă-i un titlu potrivit.

2 Realizează o compunere după șirul de imagini:

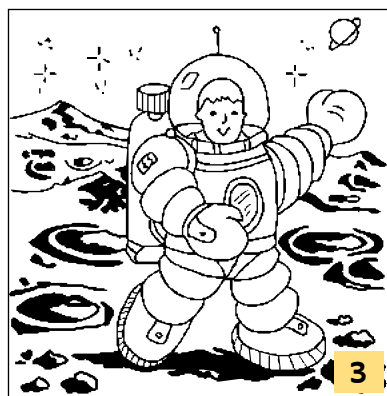
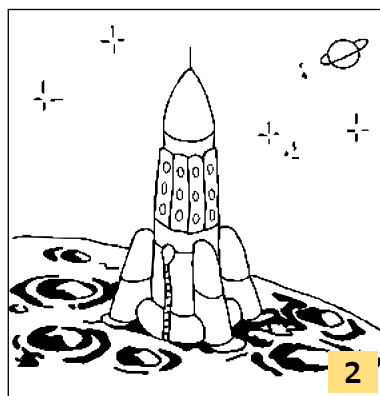
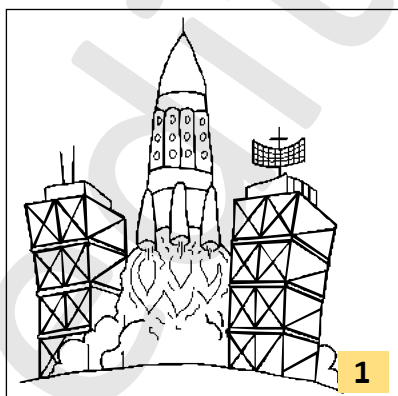
Blank lined area for writing the composition.

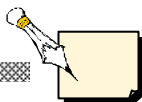
Încearcă, în fiecare compunere pe care o vei face, să folosești **expresii frumoase**. Ele vor face compunerea deosebită!

- Scrie compunerea cu creionul pentru a putea șterge și schimba unele cuvinte. În felul acesta, vei obține cea mai bună variantă de compunere.
- Evită repetarea cuvintelor. E supărător să auzi un cuvânt repetat de mai multe ori. Ca să fii sigur că nu ai făcut asta, citește la final compunerea și înlocuiește cuvintele care se repetă, folosind altele cu sens asemănător.

3 Realizează pe caietul de teme o compunere după următoarele ilustrații:

C. COMPUNEREA DUPĂ UN ȘIR DE ÎNTREBĂRI

1 Realizează o compunere pornind de la întrebările de mai jos. Găsește titlul potrivit!

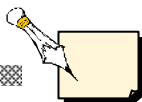
1. Când, unde și cu cine ai plecat în excursie?	4. Cu ce te-au impresionat acestea?
2. Cum a fost drumul până la destinație?	5. Ce ai făcut în timpul popasului?
3. Ce obiective ai vizitat?	6. Cum a fost revederea cu părinții?

2 Urmărește întrebările de mai jos și realizează o compunere. Alege dintre titlurile propuse pe cel mai potrivit.

1. Ce anotimp a sosit?
2. Ce fac Ina și Marcel în livadă cu bunicii?
3. Unde pleacă Ina?
4. Ce fac copiii cu rândunica rănită?
5. Unde zboară rândunica atunci când e vindecată?

Titluri propuse:

a) „Rândunica”;
b) „O faptă bună”;
c) „La cules de mere”.

D. COMPUNEREA FOLOSIND CUVINTE DE SPRIJIN

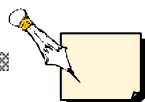
- 1** Redactează o compunere, pornind de la următoarele cuvinte de sprijin:
luna, vis neobișnuit, zână, magică, ținuturi, s-au ivit

Lined area for writing the composition.

- 2** Scrie pe caietul de teme o compunere, pornind de la următoarele cuvinte de sprijin:
zori de zi, bunicul, undiță, momeală, ape limpezi, liniște adâncă, pește, traistă plină, bunica zâmbitoare.

E. COMPUNEREA CU ÎNCEPUT DAT / CU SFÂRȘIT DAT

- 1** Continuă compunerea. Dă-i un titlu potrivit.

Noaptea adâncă și liniștită a coborât peste sat. Stelele sclipesc asemenea unor felinare mici, iar luna s-a ascuns timidă în spatele unui nor.

La adăpost, în grajd, calul și măgarul nu au somn. Rumegă ultimele fire de fân și își povestesc greutatea de peste zi:

- Toată dimineața am tras carul plin de saci până la moară și înapoi! se plângea calul.
- Iar eu am fost cu stăpâna la cules de varză. Uite-așa o stivă uriașă a pus în căruță! Deodată, un zgomot ciudat se aude de afară...

Lined area for continuing the composition.

2 Scrie o compunere care ar putea avea următorul sfârșit:

În clipa aceea, s-au întors părinții.
— Mati, Anca, ați rămas singuri acasă și așa ați procedat? Puteți explica ce s-a întâmplat? Întrebă mama.
— Sigur, mami. Îți vom spune totul, dar mâine. Îți promitem că nu ai de ce să te superi, au răspuns cei doi frați, zâmbindu-și unul celuilalt.
Amândoi știau că pentru toți va fi o surpriză.

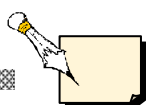
F. COMPUNEREA DUPĂ UN PLAN DE IDEI

1 Alcătuiește o compunere pe tema unei întreceri, orientându-te după următorul plan de idei:

1. Pregătirea și organizarea întrecerii.
2. Desfășurarea întrecerii.
3. Anunțarea rezultatelor.
4. Premiarea.
5. Impresii, sentimente ale câștigătorilor și învinșilor.

2 Pornind de la următorul plan de idei, alcătuiește o compunere:

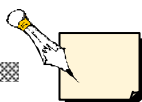
1. A sosit iarna.
2. Copiii se bucură de zăpadă.
3. Pe derdeluș este aglomerație.
4. Săniuțele se lovesc unele de altele și copiii „fac mătăanii” prin zăpadă.
5. Joaca se sfârșește cu bine la căderea nopții.

G. COMPUNEREA LIBERĂ

1 Alcătuiește câte o compunere pornind de la titlurile:

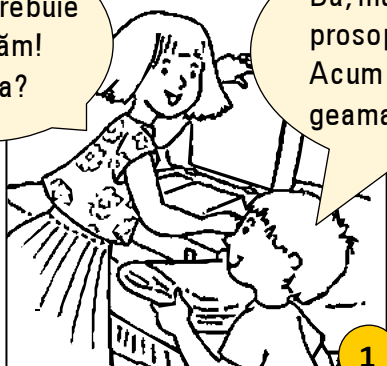
- „Vrăbiuța și rândunica”
- „În pădure”

H. POVESTIREA SCRISĂ DUPĂ BENZI DESENATE

Privește benzile desenate de mai jos. Fii atent la ordinea lor și la replicile personajelor.

Mihai, trebuie să plecăm! Ești gata?

Da, mami! Acesta e prosopul pentru plajă. Acum poți închide geamantanul!

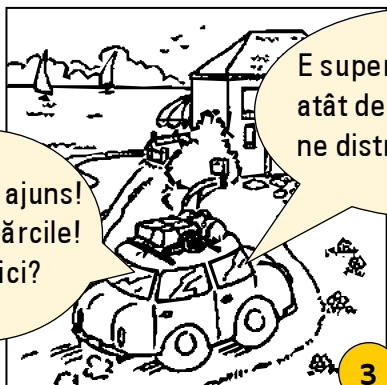
1

Ce fericire! Suntem pe drum și mai avem puțin până o să vedem marea!

2

Mihai, am ajuns! Privește bărcile! Îți place aici?

3

E super! Marea este atât de aproape! O să ne distrăm grozav.

4

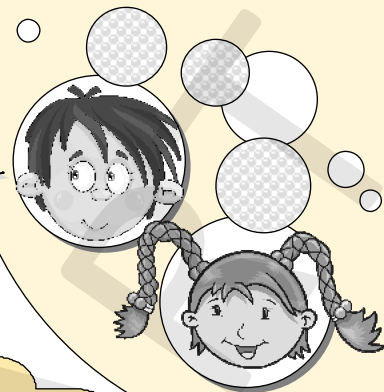
1 Scrie tu ce spune personajul din ultima scenă, apoi alcătuiește o povestire scrisă pornind de la desene și de la replicile personajelor.

Handwriting practice area with lined paper.

VI

PĂRȚILE DE VORBIRE

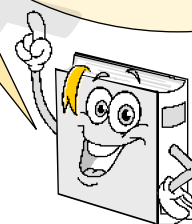

1

CUVÂNTUL – PARTE DE VORBIRE

REȚINE!

Oamenii folosesc **cuvintele** pentru a **comunica** între ei. Ei nu utilizează cuvinte izolate, ci le leagă între ele prin înțeles, formând propoziții. Cuvintele devin elemente ale vorbirii, deci sunt **părți de vorbire**.

1 Aduăgă câte trei cuvinte care:

- *denumesc: ființe:* elev, _____
lucruri: bancă, _____
fenomene ale naturii: ploaie, _____
stări sufletești: bucurie, _____
- *arată însușiri:* curios, _____
- *exprimă acțiuni:* a citi, _____
- *țin locul numelor:* eu, _____
- *arată un număr:* trei, _____

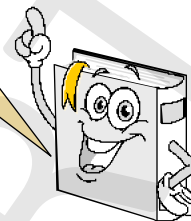
2 Așază cuvintele următoare în tabel în funcție de ceea ce denumesc:

voi desena, curat, a tăia, elefant, zece, noi, ei, vânt, interesantă, caiet, povestește, douăzeci și șapte, galben, se plimba, ea, patru, mâini, doisprezece, bun, mânie, șase, alerg, voi, lungă.

ființe, lucruri, fenomene ale naturii, stări sufletești	însușiri	acțiuni	numere	cuvinte care țin locul numelor

REȚINE!

Substantivul este partea de vorbire care denumește: ființe, lucruri, fenomene ale naturii, însușiri, acțiuni, stări sufletești.

1 Citește exemplele date și adaugă și tu câte două substantive în fiecare grup:

- *ființe*: mamă, vulpe, rândunică, învățător, _____ , _____ .
- *lucruri*: casă, cui, mașină, lampă, _____ , _____ .
- *fenomene ale naturii*: ger, brumă, rouă, _____ , _____ .
- *însușiri*: bunătate, inteligență, lașitate, cumințenie, _____ , _____ .
- *acțiuni*: munca, desenatul, alergatul, lupta, _____ , _____ .
- *stări sufletești*: împlinirea, tristețea, încântarea, teama, _____ , _____ .

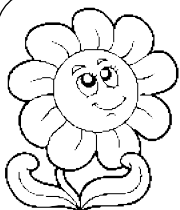
2 Subliniază substantivele din textul de mai jos:

Toți elevii stăteau cuminți, la locurile lor. Clopoțelul anunțase începutul unei noi ore. Cărțile, caietele, penarele erau frumos aranjate pe bănci.

Ușa se deschise și în prag apărură învățătorul, cu un zâmbet larg pe buze. Copiii se ridicară în picioare și-l salutară cu veselie.

3 Completează strofele de mai jos cu substantivele potrivite din casetă:

Primăvara

Primăvară, primăvară

Ai venit acum afară.

Cu _____ parfumați

Și _____ minunați.

Cu _____ -n zbor

Care vor să cânte-n _____

Cu surate _____

Ce se-ngână între ele.

_____, primăvară

Să rămâi la noi în _____

Să ne bucurăm mereu

De _____ tău

- țară
- rândunele
- păsărele
- ghiocei
- mugurași
- cor
- farmecul
- primăvară

4 În enumerarea de mai jos, încercuiește doar cuvintele care sunt substantive:

telefon, privim, luminos, lumină, șase, copil, cuvânt, tu, noptieră, a alergat, deschis, fereastră, uragan, trandafir, albastru, ei.

5 Scrie câte patru substantive care sunt:

- animale: _____
- copaci: _____
- obiecte de îmbrăcăminte: _____
- mijloace de transport: _____
- operații matematice: _____
- țări: _____
- nume de fete: _____

6 Taie substantivul care nu se potrivește în seriile următoare:

- crin, lalea, iepure, bujor;
- cafea, biscuiți, ceai, lapte
- roșie, prună, gutuie, strugure;
- Ioana, Paul, Viorica, Tom și Jerry
- frumusețe, hărnicie, cumințenie, șarpe.
- Iași, Pitești, Paris, București

7 Alcătuieste propoziții în care:

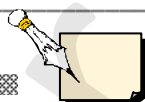
- substantivul „soarele” să fie la începutul propoziției

- substantivul „unt” să fie în interiorul propoziției

- substantivul „Claudia” să fie la sfârșit

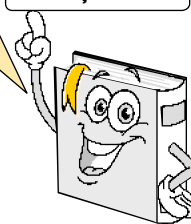

Felul substantivelor

Substantivele care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii de același fel sunt **substantive comune** (exemplu: *fată, stilou, ploaie*).

Substantivele care denumesc o anumită ființă, un anumit lucru, un anumit fenomen al naturii sunt **substantive proprii**. Ele se scriu întotdeauna cu literă inițială mare (Ana, Munții Carpați, Uraganul Katrina).

REȚINE!

SUBSTANTIVE COMUNE

1 Subliniază în textul de mai jos substantivele comune:

Floarea zbură înaintea băiatului, care mergea după ea.

Pe înserate, intrară într-o pădure și tânărul văzu acolo o vulpe care-i spuse cu grai omenesc: „Dragul meu prieten, scoate-mi, rogu-te, viespea care mi-a intrat în ureche și din pricina căreia nu mai pot de durere.” (după *Floarea de pe mormânt*, de N. Batzaria)

2 Găsește câte un substantiv comun care să cuprindă toate substantivele date:

- a) plăcintă, prăjitură, înghețată, bomboană → _____
- b) nuci, gutui, prune, vișine → _____
- c) Pitești, București, Brașov, Sibiu → _____
- d) frică, bucurie, tristețe, teamă → _____

3 Scrie câte cinci substantive comune care denumesc:

- plante: _____
- obiecte de mobilier: _____
- animale marine: _____
- rechizite: _____

4 Scrie cinci substantive comune care să înceapă cu silaba „me”.

5 Găsește substantive comune care pot completa enunțurile:

- Pe gard se vede o _____ micuță, frumos colorată.
- Lumina _____ e dătătoare de viață.
- Am aflat multe lucruri interesante urmărind emisiuni educative la _____.
- Doamna _____ ne dă multe teme.
- Eu scriu cu _____ pe _____ de matematică.

6 Formulează enunțuri în care:

- substantivul comun „lapte” să fie primul cuvânt din propoziție

- substantivul comun „pantofi” să fie ultimul cuvânt din propoziție

SUBSTANTIVE PROPRII

1 Subliniază substantivele proprii din textul de mai jos cu o linie și substantivele comune cu două linii.

„În îndepărtata și recea țară a Norvegiei, a fost odată un oraș cu numele Woro, un oraș trist, cum nu-i găseai nicăieri perechea.

Aici trăia o femeie pe nume Cristina, ce născu o fetiță. Pentru ea, femeia ceru de la barza năzdrăvană ce îndeplinea dorințe, păr din aur adevărat. Dorința i se împlini și vecinii începură să-i spună copilei *Bucle de aur*.”

(*Bucle de aur* de N. Batzaria)

2 Scrie câte trei substantive proprii care să fie:

- nume de fete: _____
- nume de țări: _____
- nume de orașe: _____
- nume de ape: _____
- nume de personaje literare: _____
- nume de animale: _____
- nume de sărbători: _____

3 Înlocuiește substantivul comun subliniat cu un substantiv propriu.

- Fata povestește cu înșuflețire întâmplarea.

- Ascunsă după sobă, pisica toarce.

- În oraș, am vizitat Grădina Zoologică.

4 Completează propozițiile cu substantivele proprii potrivite din partea dreaptă:

- _____ este a treia planetă de la _____ .
- Am fost în excursie cu autocarul în _____ .
- Alpinistii se cațără pe vârful _____ .
- _____ și prietenul lui sunt cei mai buni la fotbal.
- _____ e colega mea de bancă.

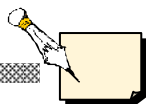
- *Mihnea*
- *Germania*
- *Soare*
- *Pământul*
- *Negoiu*
- *Antonia*

5 Alcătuiește propoziții în care:

- un substantiv propriu, nume de persoană, să se afle la începutul propoziției

- un substantiv propriu, nume de oraș, să se afle la sfârșitul propoziției

- să existe 4 substantive proprii

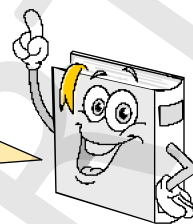

Numărul substantivelor

REȚINE!

Atunci când un substantiv denumește o singură ființă, un singur lucru sau un singur fenomen al naturii spunem că este la **numărul singular**.

Atunci când un substantiv denumește mai multe ființe, lucruri sau fenomene ale naturii spunem că este la **numărul plural**.

1 Scrie în dreptul substantivelor date la ce număr sunt.

MODEL

casă – numărul singular (nr. sing.); *flori* – numărul plural (nr. pl.)

bunică – _____ unchi – _____ ploaie – _____
 înger – _____ fulgi – _____ nor – _____
 brazi – _____ fete – _____ camion – _____

2 Trece următoarele substantive...

• de la numărul singular la numărul plural

carte – _____
 oaie – _____
 zi – _____
 munte – _____
 arici – _____

• de la numărul plural la numărul singular

ramuri – _____
 sori – _____
 furnici – _____
 pantofi – _____
 urechi – _____

3 Grupează substantivele date după număr:

lup, cercei, ape, râu, ceas, tren, valuri, oceane, copil, bunici

număr singular	număr plural

4 Taie forma de plural scrisă greșit:

ciocolate
ciocolăți

succese
succesuri

festivale
festivaluri

înghețări
înghețate

tabeluri
tabele

chibrite
chibrituri

coperti
coperte

case
căși

5 Scrie substantivele din paranteză la numărul potrivit.

- Se aud _____ înăbușite. (zgomot)
- În pădure sunt multe _____ fioroase. (animal)
- _____ și-au desfăcut petalele. (floare)
- Se văd sclipind _____. (stea)
- _____ a pornit într-o lungă călătorie. (vapoare)
- Pe ramuri s-a așezat o _____ zgribulită. (vrăbiuțe)
- Greierele cere grăunțe de la vecina lui, _____. (furnici)
- Peștii înoată în _____. (bazine)

6 Alcătuiește enunțuri în care:

- substantivul „zăpadă” să fie la numărul plural

- substantivul „lac” să fie la numărul singular

- substantivul „cercel” să fie la numărul plural

- să se afle substantivul „cojoc” la numărul plural și substantivul „munte” la numărul singular

- să se afle 3 substantive la numărul plural

7 Completează propozițiile date cu formele substantivului „copac” care să răspundă la întrebările date:

- _____ și-au lepădat straiile verzi. (cine?)
- Veverița a strâns alunele din _____. (de unde?)
- Crengile _____ se leagănă mișcate de vânt. (ale cui?)
- Pădurea cu _____ falnici străjuiește muntele. (care? ce fel?)

8 Subliniază și analizează substantivele din textul dat, precizând felul și numărul lor:

„A fost odată o insulă oarecare în mare, ai cărei unici locuitori erau un bătrân, pe nume Prospero, și fiica lui, Miranda, o foarte frumoasă copilă. Se hrăneau cu fructe proaspete și rădăcini fragede și beau apă din râurile limpezi.”

(după *Furtuna*, de William Shakespeare)

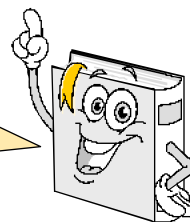
Genul substantivelor

REȚINE!

Substantivele pot fi la genul **masculin**, **feminin** sau **neutru**.

Genul substantivelor se află prin numărare:

- un, doi → **genul masculin** (exemplu: **un** profesor, **doi** profesori)
- o, două → **genul feminin** (exemplu: **o** carte, **două** cărți)
- un, două → **genul neutru** (exemplu: **un** ghiozdan, **două** ghiozdane)

1 Stabilește genul fiecărui substantiv și scrie-l în rubrica potrivită:

carte, elevă, tablou, recreație, măr, pepene, urs, castel,
pădure, trandafir, drum, bărbat, pisi, lea, dulap

genul masculin	genul feminin	genul neutru

În fiecare rubrică adaugă și tu câte două substantive potrivite.

2 Stabilește valoarea de adevăr a propozițiilor:

- ☐ Substantivul „caiet” are genul masculin.
- ☐ Substantivul „stilou” are genul neutru.
- ☐ Substantivul „pantofi” are genul neutru.
- ☐ În șirul următor sunt numai substantive de genul feminin: *păpușă, ascuțitoare, clădire*.
- ☐ Substantivele „cameră” și „încăpere” au înțeles asemănător și același gen.

3 Găsește substantive cu sens/înțeles asemănător și stabilește genul fiecăruia:

poveste – *basm*

gen féminin

gen neutru

castel —

pădure –

competitie –

autoturism – _____

filă —

4 Din șirul de mai jos, alege numai substantivele de genul neutru și scrie forma lor la numărul plural:

(gând), vis, cercel, șifonier, pom, creion, pat, calorifer, carnet, cătel

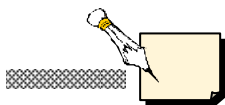

qând → *qânduri*

5 În textul de mai jos, încercuiește cu roșu substantivele de gen *feminin*, cu albastru substantivele de gen *masculin* și cu verde pe cele de gen *neutru*.

În bucătărie, mama termină pregătirile pentru picnic. Fetița este deja în curte; și-a luat pelerina neagră, pelerina pentru aventură, cum îi spune ea. Tata prinde bine undițele de cadrul bicicletei. Toată familia e gata de plecare.

În călătoria lor, vor trece pe lângă o curte părăsită, vor traversa un codru umbros și vor ajunge la balta în care vor pescui.

1 Încercuiește cuvintele scrise greșit și rescrie corect textul:

păsările călătoare au pornit în lunga lor călătorie anuală. au zburat pe deasupra româniei, au traversat mări și multe țări ale continentului europa. au ajuns la destinație, așteptând cu nerăbdare momentul reîntoarcerii.

2 Alcătuiește câte o propoziție cu substantivele:

pomi: _____

pomii: _____

gândăcei: _____

gândăceii: _____

3 Taie forma greșită.

■ Biroul Anei este ordonat.
 lui Ana

■ I-am adus prăjiturile lui Maria.
 Mariei

■ Colegii Andrei au plecat.
 lui Andra

■ Ea e mama lui Andreea și a lui Matei.
 Andreei Mateiului

■ Nicu este prietenul lui Gabriela.
 Gabrielei

■ Lui Carmen îi place înghețata.
 Carmenei

4 Încercuiește grupurile de cuvinte scrise corect:

■ valurile Dunării / valurile Dunări / valurile dunării

■ curtea școli / curtea școlii

■ petalele florii / petalele flori

■ părul păpușii / părul păpuși

■ ochelarii buni / ochelari buncii / ochelarii buncii

■ foșnetul pădurii / foșnetul păduri

■ soarele amiezii / soarele amiezei

■ ochii fetii / ochii fetei

5 Alcătuiește propoziții cu următoarele substantive:

floarea-soarelui

untdelemn

Făt-Frumos

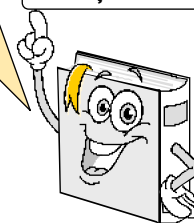

3

ADJECTIVUL

Adjectivul este partea de vorbire care exprimă însușiri ale ființelor, lucrurilor, fenomenelor naturii (ale substantivelor).

REȚINE!

1 Scrie câte patru însușiri (adjective) pentru:

timp: rece, _____

vulpe: roșcată, _____

carte: captivantă, _____

pădure: desfrunzită, _____

băiat: ascultător, _____

2 Subliniază adjectivele din textele de mai jos:

„Sărmanului Conrad nu-i rămăsese din averea sa uriașă decât un cal prăpădit și bătrân, o sabie ruptă și o lance șubredă. Îmbrăcămintea sa de război, odinioară strălucitoare și tivită toată cu aur, era acum zdrențuroasă, încât ceilalți cavaleri, înveșmântați în haine scumpe și noi, îl disprețuiau și nu vroiau să-l primească nici în jocurile lor antrenante, nici în oastea numeroasă care mergea la război.”

(după *Cavalerul de aur*, de Nicolae Batzaria)

„Un salcâm privi spre munte
Mândru ca o flamură.
Solzii frunzelor mărunte
S-au zbârlit pe-o ramură.”

(*Rapsodii de toamnă*, de George Topîrceanu)

3 Pune în pereche substantivul cu adjectivul potrivit. Alcătuiește enunțuri cu grupurile de cuvinte obținute.

soare	interesantă	<i>Un soare vesel trezea natura la viață.</i>
ramuri	prietenos	
cățeluș	desfrunzite	
carte	vesel	
ploaie	rece	

4 Ordonează literele pentru a obține adjective:

t, e, a, n, t → *atent*

m, a, a, r → _____

l, d, a, c → _____

e, v, d, r, e → _____

g, l, r, a → _____

r, o, d, n, u, t → _____

5 Așază cuvintele de mai jos în coloana potrivită:

măreț, vultur, leaia, roz, ascuțit, neatent, ploaie, călduț, scrisoare, imagine, întunecat, castel.

substantive	adjective

6 Scrie un substantiv potrivit pentru adjectivele de mai jos, ca în model:

<i>cer</i>	{ senin înnorat albastru		{ ascultător silitor ordonat		{ limpede rece cristalină
	{ verde deasă umbroasă		{ pricepuți harnici pașnici		{ parfumată frumoasă roz

7 Găsește adjectivele cu sens opus:

interesant ≠ _____ cuminte ≠ _____ leneș ≠ _____
întunecos ≠ _____ viteaz ≠ _____ înalt ≠ _____

8 Găsește adjective cu sens asemănător pentru:

harnic = _____ plăpând = _____
curajos = _____ bucuros = _____
senin = _____ ascultător = _____

9 Transformă substantivele următoare în adjective:

frumusețe – frumos frig – _____
bunătate – _____ inteligență – _____
tristețe – _____ curiozitate – _____
aur – _____ lumină – _____
argint – _____ neatenție – _____
supărare – _____ lucru – _____

10 Completează enunțurile cu adjectivul potrivit:

Doar stelele luminează în noaptea _____ .
Un vânt _____ spulberă frunzele _____ .
Soarele _____ al primăverii luminează crângul _____ .
Copiii _____ citesc cărți _____ .

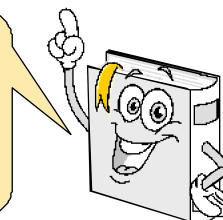
- rece
- blând
- studiosi
- adâncă
- ruginii
- înverzit
- interesante

4

LEGĂTURA ADJECTIVULUI CU SUBSTANTIVUL

REȚINE!

Legătura adjectivului cu substantivul se numește **acord**.
Altfel spus, adjectivul **se acordă** cu substantivul în număr și gen (*are același număr și același gen ca substantivul a cărui însușire o exprimă*).

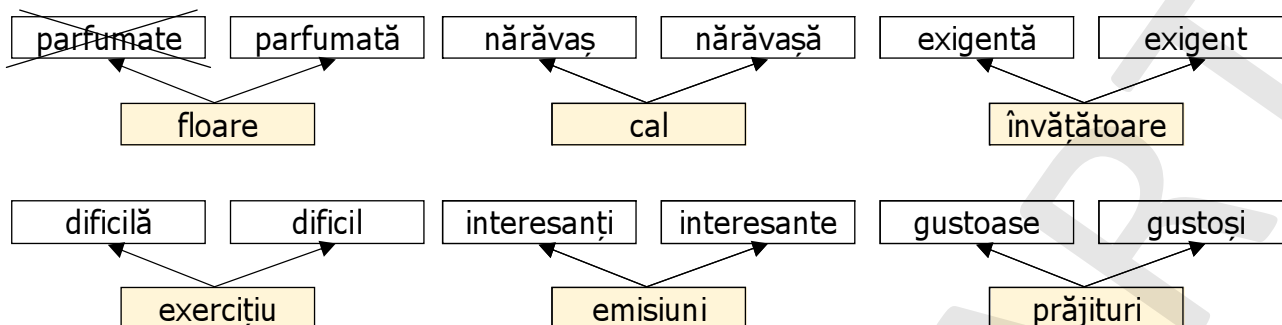

1 Treceți substantivele însoțite de adjective:

• de la singular la plural • de la plural la singular

tei înflorit – _____ drumuri abrupte – _____
băiat conștiincios – _____ munți împăduriți – _____
fruct copt – _____ ape cristaline – _____

2 Taie adjectivele care nu se potrivesc în număr și gen cu substantivele date.

3 Alcătuieste un enunț cu unul dintre grupurile de cuvinte obținute la exercițiul 2.

MODEL

În grădină a înflorit o minunată floare parfumată.

4 Scrie câte un substantiv care să se potrivească adjectivelor date:

<i>costum</i>	curat
_____	curată
_____	curați
_____	curate

_____	harnic
_____	harnică
_____	harnici
_____	harnice

5 Găsește adjectivul potrivit și acordă-l în număr și gen cu substantivul:

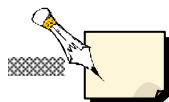
Crestele _____ ale munților sunt acoperite de zăpezi.

Eleva _____ citește multe povești _____.

Iarba _____ și _____ ascunde mii de viețuitoare _____.

Norii _____ au acoperit soarele _____.

*cenușiu
verde
înalt
silitor
captivant
des
mărunt
strălucitor*

Poziția adjectivului față de substantiv. Scrierea unor adjective

1 Inversează locul adjectivului cu al substantivului, lucrând după model:

MODEL

elev studios → studiosul elev

fată drăgălașă – _____	ramuri golașe – _____
carte veche – _____	noapte senină – _____
zi însorită – _____	vise frumoase – _____
cer senin – _____	haine noi – _____

2 Lucrează după model:

MODEL

cosiță aurie – cosițe aurii – auriile cosițe

frunză ruginie – _____

rochie azurie – _____

întindere argintie – _____

3 Alcătuiește enunțuri în care:

• adjectivul „plumburiu” să se afle înaintea unui substantiv.

• adjectivul „luminos” să se afle după substantiv.

• adjectivele „calde” și „gustoase” să însoțească același substantiv.

• grupul „zgomotoasele vrăbiuțe” să se afle la început.

4 Colorează forma corectă:

MODEL

măsele

plombate

plonbate

construcție

inpresionantă

impresionantă

cer

înnegurat

înegurat

codru

umbros

unbros

șiret

înodat

înnodat

copil

înbrăcat

îmbrăcat

ten

înnegrit

înegrit

5 Trece la plural grupurile de cuvinte (substantiv + adjectiv) de mai jos:

fiu ascultător

fii ascultători

lalea gingașă

ie străveche

farfurie adâncă

zugrav priceput

macaragiu neîndemânic

farmacie aprovizionată

6 Lucrează după model:

MODEL

geantă maronie → maronia geantă
genti maronii → maroniile genti

floare albăstruie → _____

_____ → _____

7 Alcătuiește enunțuri cu grupurile (adjectiv + substantiv) date:

■ fascinantele povești

■ vechile clădiri

■ ascunsele cărări

■ duioasele cântece

8 În enunțurile de mai jos subliniază substantivele cu o linie continuă și adjectivele care le însoțesc (determină) cu o linie punctată. Analizează-le!

MODEL

A sosit toamna ruginie.

toamna = substantiv comun, număr singular, gen feminin

ruginie = adjectiv, se acordă cu substantivul „toamna”
în număr (singular) și în gen (feminin)

- Copilul neatent a fost claxonat de șoferul grăbit.

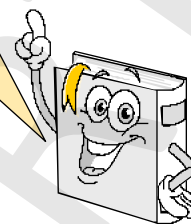
- În vis, mi-au apărut o zână bună și o vrăjitoare rea.

REȚINE!

Pronumele personal este partea de vorbire care ține locul unei persoane:

	persoana I	persoana a II-a	persoana a III-a
număr singular	eu	tu	el, ea
număr plural	noi	voi	ei, ele

1 Subliniază pronumele personal din enunțurile de mai jos.

- Noi lucrăm cu mult spor. • El și Maria sunt cei mai buni prieteni ai mei. • Ce vrei tu?
- Eu sunt mereu atent la explicațiile doamnei învățătoare. • Ele nu respectă indicațiile.
- Unde locuiți voi?

2 Cine face acțiunile?

el/ea	scrie, arată, muncește, va pleca		am adus, vizionez, pregătesc, voi citi
	ați pictat, alergați, veți urmări, vă jucați		vizităm, vom aduce, merseserăm, cântam
	culegeai, ascultai, vei spăla, te joci		au ales, vor veni, dorm, discutau

3 Înlocuiește substantivele subliniate cu pronumele potrivite:

Marian are o bicicletă nouă. (el)
Anca iese în parc cu prietenii ei. (ea)
Copiii sunt bucuroși că pleacă în excursie. (ei)
 Le-am invitat pe Irina, Claudia și Oana. (ei)
 Vreau să joc fotbal cu Tudor și David. (ei)
Irina, Marin și Adrian sunt colegii mei. (ei)

4 Trece pronumele personal de la singular la plural. Fă modificările ca în model.

El se pregătește de culcare. → Ei se pregătesc de culcare.

Eu înot în fiecare după-amiază. → _____

Tu împlinești 10 ani. → _____

El va rezolva cu ușurință exercițiul. → _____

Ea era atentă la toate detaliile. → _____

5 Înlocuiește pronumele personal cu substantivele potrivite:

Ele discută despre problemele lor. → _____

M-am supărat pe ei. → _____

El i-a adus moșului multe bogății. → _____

Ea nu dorea acest lucru. → _____

6 Analizează pronumele personale din enunțurile:

MODEL

Dimineata, eu nu sar peste micul dejun.
eu = pronume personal, persoana I, numărul singular

■ Voi merge la spectacol cu ele.

■ El ține cont de sfaturile mamei.

■ Ce poveste ați citit voi în ultima săptămână?

■ Tu te pricepi la limba engleză.

7 Alcătuieste enunțuri în care:

• pronumele personal „noi” să fie primul cuvânt

• pronumele personal „voi” să fie ultimul cuvânt

• pronumele personal „el” să fie primul cuvânt și pronumele personal „ea” să fie ultimul cuvânt

• pronumele personal „ele” să se afle în interior

• să se afle trei pronume personale

8 Realizează corespondența și continuă propozițiile ca în model:

Eu

s-au jucat _____

Tu

scriem _____

Ea

voi cânta *pe scena teatrului.*

Noi

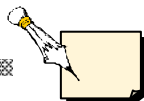
ai urmărit _____

Voi

luați _____

Ei

a recitat _____

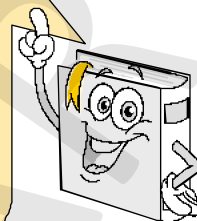

Pronumele personal de politețe

Pronumele personal de politețe se folosește atunci când vrem să arătăm respect față de persoanele cu care vorbim sau despre care vorbim.

Formele pronumelui personal de politețe

	<i>Persoana a II-a</i>	<i>Persoana a III-a</i>
singular	dumneata, dumneavoastră Domnia Ta, Domnia Voastră	dumnealui, dumneaei Domnia Sa
plural	dumneavoastră Domniile Voastre	dumnealor Domniile Lor

1 Subliniază pronumele personale de politețe din enunțurile:

Elevii dumneavoastră sunt foarte conștiincioși.
La această festivitate va participa și Domnia Sa, regele.
Am discutat cu dumnealui despre acest proiect.
Dumneaei nu îi place acest gen de muzică.
Voi merge împreună cu dumneata la concert.
Pe dumnealor le cunosc de zece ani, iar pe ei de cinci ani.

2 Completează enunțurile cu pronumele personale de politețe potrivite.

— _____ ați adus actele cerute?

— Mă voi întâlni cu _____ la ora stabilită.

Regele a vizitat grădinile palatului. _____ Sa a fost foarte impresionat de frumusețea plantelor.

_____ au ocupat primele rânduri în sala de spectacole.

_____ va participa la festivitatea de premiere.

3 Rescrie enunțurile, înlocuind pronumele personale subliniate cu pronume personale de politețe potrivite.

• Tu vei cânta în cadrul acestui concert?

• Vreau să discut ceva important cu voi.

• El scrie poezii pline de sensibilitate.

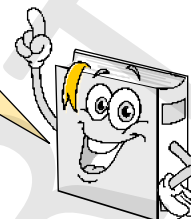
• Voi participa cu ei la acest concurs.

4 Alcătuiește două enunțuri în care să folosești pronume personale de politețe.

6 VERBUL

REȚINE!

Verbul este partea de vorbire care exprimă acțiunea, starea, existența ființelor, lucrurilor, fenomenelor naturii.

1 Subliniază verbele din textul:

„Amândoi înaintează încet, puțin depărtați unul de altul. Când se împiedică în trenă, Matilda o ridică și o ține între degete. Morcoveață o așteaptă galant, rămânând cu un picior în aer.

Felix îi duce prin livadă. Merge de-a-ndăratelea și bate tactul cu brațele întinse, arătându-le în ce ritm să pășească. Se închipuie primar și îi salută, apoi preot și îi binecuvântează, apoi prieten și îi felicită, apoi lăutar și scârțâie din două bețe încrucișate.”

(*Morcoveață*, de Jules Renard)

2 Care dintre următoarele cuvinte sunt verbe? Încercuiește-le!

am alergat, cuie, voi, citesc, vor desena, cald, ochelari, limpede, au clarificat, pictăm, privise, vocabular, se gândiseră, discutați, negru, stilou, ai înlocuit.

3 Cine poate face acțiunile? Dă câte trei exemple:

MODEL

zboară → avionul, păsările, albinele

desenează → _____ înoată → _____

lucrează → _____ privesc → _____

4 Completează strofa cu verbele potrivite (vezi caseta din dreapta):

„_____ un lup din crâng
Și-_____ prin sat _____
Și _____ în pădure
Pe copiii care _____ ”

(*Cântec*, de George Coșbuc)

- plâng
- să fure
- alerga
- a venit
- să ducă

5 Scrie câte trei acțiuni pe care le pot face:

elevii: _____ soarele: _____

pisoiul: _____ șarpele: _____

6 Scrie substantivele ce se pot forma de la verbele:

MODEL

a scrie → scriere

a citi – _____ a vinde – _____ a privi – _____

a mânca – _____ a șterge – _____ a gândi – _____

a începe – _____ a întreba – _____ a visa – _____

7 Pune în corespondență și completează enunțurile:

Tu	vor povesti	_____
Maria	au răsărit	_____
Florile	vindecă	_____
Doctorii	ai citit	<i>o poveste interesantă.</i>
Nepoții	culege	_____
Pădurile	ați adus	_____
Voi	înverzesc	_____

8 Scrieți verbele potrivite pentru:

Luna _____ *luminează*

Mierla _____

Bunicii _____

Oștenii _____

Doamna _____

Norii _____

Apele _____

Peștii _____

Copiii _____

Bătrânii _____

9 Formează serii: *substantiv – adjectiv – verb.*

MODEL

ceartă – certat – a certa

fugă – _____ biruință – _____

dorință – _____ mâncare – _____

câștig – _____ preparare – _____

10 Redu numărul de silabe folosind cratima:

MODEL

Nu a citit lectura → N-a citit lectura.

Mihai nu a interpretat piesa corect. → _____

Elevii nu au luat calitative bune. → _____

Îmi place să ascult muzică. → _____

11 Găsește verbul potrivit pentru a înlocui grupurile de cuvinte:

MODEL

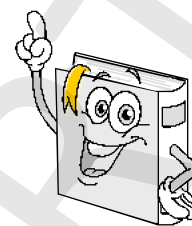
a pune paie pe foc – a întărita

a o lua la goană – _____	a da binețe – _____
a-și cere scuze – _____	a-și aduce aminte – _____
a băga de seamă – _____	a face din țânțar armăsar – _____
a tăia frunză la câini – _____	a pune de-o parte – _____
a da voie – _____	a duce cu preșul – _____

Numărul verbului

REȚINE!

Numărul verbului se află după autorul acțiunii exprimate de verb.
Dacă acțiunea este făcută de:

- eu, tu, el, ea → verbul este la **numărul singular**
- noi, voi, ei, ele → verbul este la **numărul plural**

1 Scrie la ce număr se află verbele subliniate din enunțurile:

- Noi am rezolvat exercițiul foarte repede. → numărul _____
- Ana va participa la o competiție sportivă. → numărul _____
- Ai citit povestea recomandată de doamna învățătoare? → numărul _____
- Ina, Mircea și Diana aleargă veseli prin parcul înverzit. → numărul _____

2 Transformă verbele, astfel încât:

• acțiunea să fie la numărul plural

conduc _____

culegi _____

construiește _____

a pictat _____

• acțiunea să fie la numărul singular

privim _____

socoteau _____

calculați _____

vom primi _____

3 Completează enunțurile cu verbe potrivite:

• _____ carte, _____ parte. • Leneșul mai mult _____, scumpul mai mult _____.

• Ulciorul nu _____ de multe ori la apă. • Florile din grădină _____ sub razele soarelui. • Voi _____ cu trenul de la București. • Colegii mei _____ gălăgie mare în pauze. • Eu _____ metoda grafică de rezolvare a problemelor.

4 Rescrie enunțurile, astfel încât verbele să aibă forma cerută. Fă toate modificările necesare.

MODEL

Copiii ies la joacă dis-de-dimineață
(numărul singular) → Copilul iese la joacă dis-de-dimineață.

■ Noi o ajutăm pe mama la curățenie.

(numărul singular) → _____

■ Povestea este deosebit de interesantă.

(numărul plural) → _____

■ Calul trage din greu căruța încărcată.

(numărul plural) →

■ Vrabia ciripește veselă pe ramura înverzită.

(numărul plural) →

■ Florile au înflorit peste noapte.

(numărul singular) →

5 Taie forma scrisă greșit în fiecare pereche.

eram
ieram

să scri
să scrii

să vii
să vi

să ști
să știi

este
ieste

luăm
lom

suntem
sântem

sânțeți
sunteți

6 Încercuiește forma scrisă corect:

■ Părinții miau oferit / mi-au oferit cadoul dorit.

■ Bunicii mi-au cumpărat / mi-a cumpărat o bicicletă de curse.

■ L-am auzit / Lam auzit foarte bine.

■ El ma întâlnit / m-a întâlnit pe coridoarele școlii.

7 Recunoaște și analizează verbele din propozițiile de mai jos:

MODEL

Aseară, eu și fratele meu am jucat un joc interesant pe calculator.
am jucat = verb, numărul plural

■ Soarele strălucește cu putere.

■ Vom pleca în vacanță pe litoral.

■ Crengile pomilor se leagănă în bătaia vântului.

■ Tu ai adus culegerea de română?

■ Învăț în fiecare zi.

Cuprins

I. Ortografie și punctuație

1. Propoziția și textul / 3
2. Semnele de punctuație / 5

II. Fonetică și vocabular

1. Sunetul și litera. Vocale și consoane / 7
2. Silaba / 8
3. Cuvântul / 9
4. Cuvinte cu sens asemănător / 10
5. Cuvinte cu sens opus / 11
6. Cuvinte cu mai multe înțelesuri / 12

III. Scrierea corectă a cuvintelor

1. Scrierea lui „m” înainte de „b” și „p” / 13
2. Scrierea cu „ă” și „î” / 14
3. Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupurile de sunete (litere) *ea, ia, oa, ie, ua, uă* / 15
4. Scrierea corectă a cuvintelor care conțin vocale / consoane duble *ii, ee, oo, uu / cc, nn* / 17
5. Scrierea corectă a ortogramelor / 18
 - Ortogramele *sa / s-a* / 18
 - Ortogramele *sau / s-au* / 18
 - Ortogramele *într-o / într-un; dintr-o / dintr-un* / 19
 - Ortogramele *ia / i-a* / 20
 - Ortogramele *iau / i-au* / 21
 - Ortogramele *la / l-a* / 22
 - Ortogramele *nea / ne-a* / 23
 - Ortogramele *neam / ne-am* / 24
 - Ortogramele *va / v-a* / 25
 - Ortogramele *întruna / într-una* / 26
 - Ortogramele *printr-o / printr-un* / 27
 - Ortogramele *n-am / n-ai / n-au / n-are* / 28
 - Ortogramele *săi / să-i* / 30
 - Ortogramele *mai / m-ai* / 31
 - Ortogramele *nu-l / nu-i* / 32
6. Scrierea corectă a cuvintelor *numai / nu mai* / 33
7. Scrierea corectă a cuvintelor *odată / o dată* / 34
8. Scrierea corectă a cuvintelor *niciun / nici un; nicio / nici o* / 35
9. Scrierea corectă a cuvintelor *fii / nu fi* / 36

IV. Comunicare. Înțelegerea textului

1. Comunicarea / 37
2. Cererea și oferirea de informații. Cererea familiară și cererea politicoasă / 38

3. Textul / 39

- A. Textul narativ / 40
- B. Textul descriptiv / 48
- C. Textul în versuri / 49
- D. Textul nonliterar / informativ / 51

V. Scrierea funcțională și imaginativă

1. Scrierea funcțională / 55
 - A. Cartea poștală / 55
 - B. Felicitarea / 56
 - C. Fluturașul informativ / 58
 - D. Invitația / 60
 - E. Afișul / 62
 - F. Cartea. Revista clasei / 63
 - G. E-Mailul / 66
2. Scrierea imaginativă / 67
 - A. Părțile unei compuneri / 67
 - B. Compunerea după o ilustrație sau un șir de ilustrații / 68
 - C. Compunerea după un șir de întrebări / 70
 - D. Compunerea folosind cuvinte de sprijin / 71
 - E. Compunerea cu început dat / cu sfârșit dat / 71
 - F. Compunerea după un plan de idei / 72
 - G. Compunerea liberă / 72
 - H. Povestirea scrisă după benzi desenate / 73

VI. Părțile de vorbire

1. Cuvântul – parte de vorbire / 74
2. Substantivul / 75
 - Felul substantivelor / 76
 - Numărul substantivelor / 79
 - Genul substantivelor / 81
 - Scrierea și pronunțarea corectă a unor substantive / 82
3. Adjectivul / 83
4. Legătura adjectivului cu substantivul / 85
 - Poziția adjectivului față de substantiv.
 - Scrierea unor adjective / 86
5. Pronumele personal / 89
 - Pronumele personal de politețe / 91
6. Verbul / 92
 - Numărul verbului / 94